

MAANDSCHRIFT VOOR

BIJENTEELT

UITGAVE:
VERENIGING TOT
BEVORDERING
DER BIJENTEELT
IN NEDERLAND

AUGUSTUS 1949
51e JAARGANG
NUMMER 8

INTERNATIONAAL CONGRES

AMSTERDAM, 22-27 AUGUSTUS

● **Congresgeld f 55,—**

Correspondentie over gedeeltelijke deelname: J. A. L. van Blommestein, Minervalaan 8, Amsterdam. Congressgeld, uitsluitend voor bijwoning voordrachten, nader vastgesteld op f 10,—.

● **Betalingen:**

Bankiers Patijn, van Notten & Co., Heerengracht 471, Amsterdam ten gunste J. A. L. van Blommestein.

IMKERSDAG ARNHEM

27 AUGUSTUS

● **Deelname f 2,75 per persoon**

(zonder lunchpakket f 1,50 per persoon)

Aanmelden bij de heren J. Braakenburg Verl. Groenestraat 35 Nijmegen, Giro 231929 en S. S. Anema, Boulevard Heuvelink 122, Arnhem, Giro 19981.

SPEURBIJTJES

- BELICHTINGSMETER** gevonden op Bijenmarkt.
Inlichtingen: Politie Veenendaal.
- PRIJSOPGAVE GEVRAAGD** voor partij **Slingerhoning** van de linde, tevens 70 pond van koolzaad.
M. SCHOONHOVEN, Hoogstraat 25, Winschoten.
- TE KOOP:** diverse soorten prima **Slingerhoning** in elke gewenste verpakking bij **H. W. JANSSEN**, Halle, Zelhem.
- TE KOOP:** goed onderhouden **Honingslinger** voor 3 broedkamerramen. Mevr. **TEN RAA**, Kerkstr. 10, Soest.
- TE KOOP:** **Koolzaadhoning** in blik van pl.m. 25 kg. **P. PLANTENGA**, Hennaard (Fr.)
- TE KOOP:** **Jonge Volken** op 5 en 6 ramen. Prima afstamming en zeer billijk. **J. Z. DOUWES**, Gaaspstraat 69 te Amsterdam.
- TE KOOP:** 9 **Meijerkasten**, bevolkt, in goede conditie, een koopje. Tevens **6-raams volken**, f 16.—
OORTHUIS, Trekerweg 38, Leusden.
- TE KOOP:** Krainer Nateelt Koninginnen f 5.—; overjarige f 3.—; Volken op ramen vanaf f 15.—; 2 Observatiekasten. **L. VAN HATTEM**, Sliedrecht
- GEVRAAGD:** gebruikte dubbelwandige **Simplex-kasten**; defect geen bezwaar. Prijsopgave aan: **B. C. JONGEJANS**, Burgem. Prinsl. 45, Ede Gld.
- TE KOOP GEVRAAGD:** kale **Bijenvolken** met opgave prijs en gewicht. **C. SCHELLINGERHOUT**, Zegveld Meije 259 A.
- HONING TE KOOP GEVRAAGD.** Liefst speciale soorten als paardebloem, bosbes, linde, dopheide enz. Brieven met opgave van soort, hoeveelheid en uiterste prijs onder letter K bureau v. d. blad.

Hoe bereik ik 27 Augustus „Het Openlucht Museum“

WIJ VERLAGEN DE PRIJZEN

Met ingang van 1 Augustus:

*

kunstraat

f 5,50 per kg

voederballons

1 liter, compleet met bordje
f 0,80

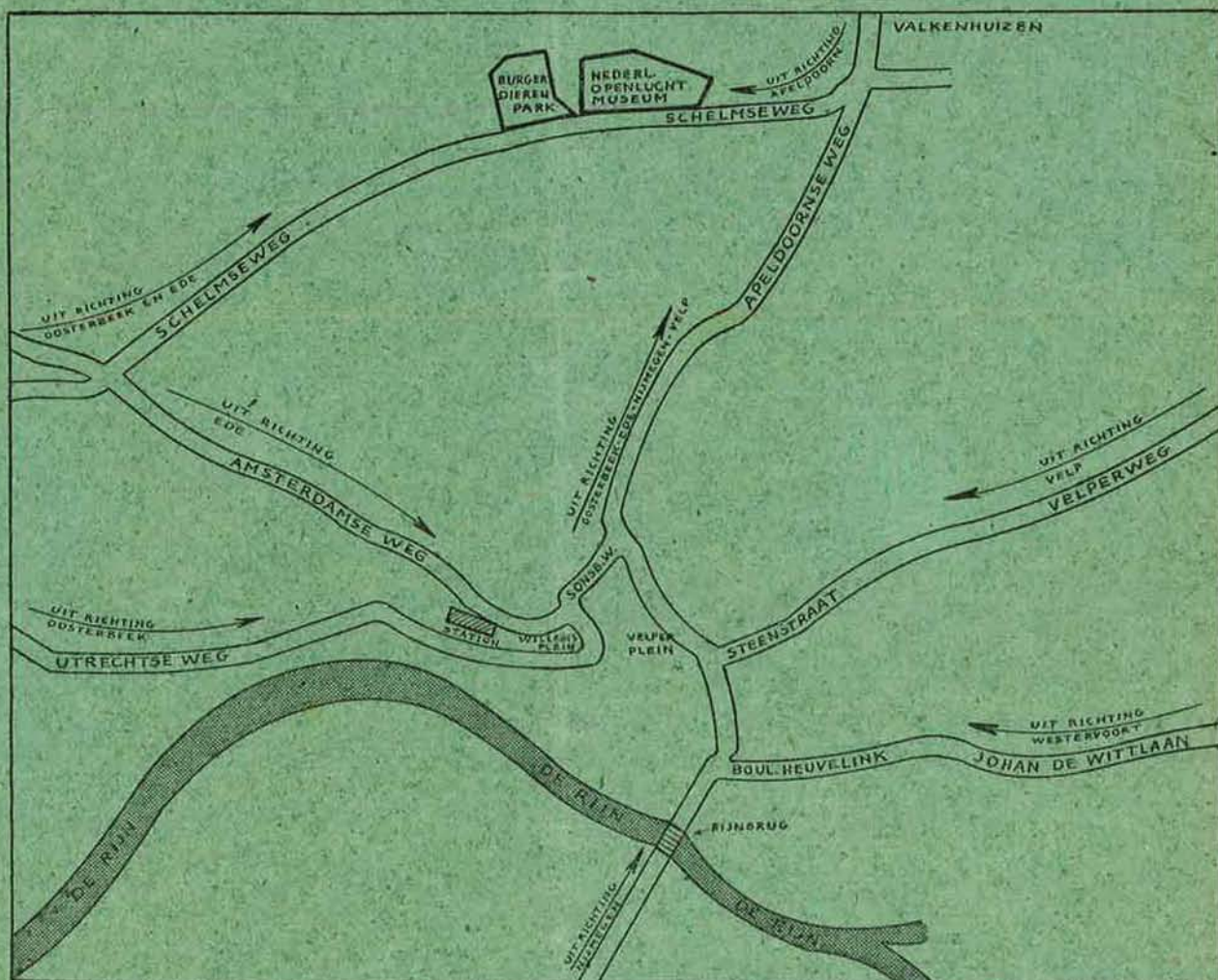
kolbtoestel

zwaar vertinde pennen, uiterst
solide, het allerbeste f 14,75

Uw

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GIRO 1171 — TELEFOON 2863

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND.

Redacteur: R. P. GROENVELD.
Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis
Wageningen. Tel. 2863. Postrekening 27772

Commissie van Redactie: A. S. PLANTING, B. A.
v.d. SANDE en A. VINK. Adviseurs: De Rijksbijen-
teeltconsulenten. Vaste medew. JOH. A. JOUSTRA.

Nederlandse Imkers neemt deel aan congres of imkersdag

Het twaalfde internationale Bijenteelt-congres, dat in de zomer van 1939 voor het laatst onder de auspiciën van „Les congrès Internationaux d'Apiculture" in die prachtige Zwitserse tentoonstellingsplaats Zürich werd gehouden, vond plaats onder een allesbehalve wolkenloze internationale hemel. Het smeulend onheilsvuur van een tweede wereldbrand stond op het punt om met zijn lekkende tongen het gehele Europese vasteland te vernietigen en menig congresdeelnemer, die in de vredelievende sfeer van een elkander begrijpende en waarderende imkerswereld een ogenblik de zorgen om het nationaal bestaan trachtte te vergeten, ontwaakte iedere dag weer in zijn gerieflijke Zwitserse hotelkamer met de beklemmende vrees, dat de onheilstijding van de snel naderbijkomende ramp hem midden in zijn congreswerkzaamheden weg zou roepen ter vervulling van zijn nationale plicht. Dit laatste Bijenteeltcongres, ofschoon nog bezocht door talrijke vertegenwoordigers van de meest verschillende Europese landen, vertoonde door het ontbreken van de zich op hoger bevel mokkend teruggetrokken hebbende representanten van Duitsland en Italië, reeds diezelfde innerlijke gespletenheid, waaraan ons continent van oeroude beschaving en Christelijke naastenliefde langzaam maar zeker dreigt ten gronde te gaan.

Ondanks alle hangende gevaren, wist het congres, dank zij de bezielende leiding van Dr. Morgenthaler, onze charmante gastheer en wetenschappelijke bijenteelt-beoefenaar bij uitstek, een sfeer van kameraadschap en eensgezindheid te behouden, die de deelnemers van toen tot op de huidige dag nog met grote dankbaarheid blijft vervullen.

Tijdens dit congres verenigde zich het uitvoerend comité met een van te voren reeds in principe aanvaard voorstel, om aan Nederland de eer waardig te keuren het volgende congres als gastheer te mogen ontvangen.

Men mene niet, dat ondanks de onheilspellende schaduwen, die een angstwekkend wereldgebeuren vooruit wierp, de a.s. gastheren geneigd waren om zich aan défaitisme en pessimisme over te geven. Integendeel. Toen het voor ons land zo belangrijke besluit viel, wenste men niet te twijfelen aan de mogelijkheid, dat deze periodieke samenkomst van internationale imkervrienden, ook inderdaad in Augustus 1941, het daarvoor aangewezen tijdstip, in Amsterdam zou kunnen plaats vinden.

Inmiddels zijn 10 jaren verstreken. In dit tijdvak ligt een lange reeks van jaren van onzegbaar leed voor millioenen en millioenen goedwillende mensen. Menig opgewekt en optimistisch imker, die 't congres te Zürich bijwoonde, is als slachtoffer van zijn vaderlandse plicht tengevolge van oorlogsgeweld, terreur of gevangenschap gevallen. Wanneer ik nog eens op een stille avond van mijmering de paar filmpjes afdraai, die het besloten vriendschapsleven van conferentie en excursie tijdens het congres te Zürich hebben vastgelegd, gedenk ik niet zonder weemoed de deelnemers, wier levensdraad ontijdig werd afgesneden en die op het komende congres dus zullen ontbreken. Toch maakt het zien van deze films tevens de herinnering weer wakker aan de velen, die gelukkig de verschrikkingen van de afgelopen oorlog hebben overleefd en wier vertrouwde gezichten ongetwijfeld de luister van het komende congres in niet onbelangrijke mate zullen verhogen.

Eerst einde 1947 gelukte het aan onze congrescommissie om de nodige contacten te herstellen, die een succesvolle organisatie van het te Amsterdam geprojecteerde Bijenteeltcongres zouden kunnen garanderen.

Wij zijn thans zover, dat ons gloedvol „appél" tot de gehele imkerswereld door welhaast 200 prominente Bijenteelt-beoefenaars uit meer dan 20 landen beantwoord werd.

De meest belangrijke imkers uit de gehele wereld zullen eind Augustus ons land de eer aandoen van hun aanwezigheid en door hun mondelinge en schriftelijke vertogen niet enkel hun collega's, maar ook de duizenden, die slechts van de schriftelijke verslagen van het congres zullen kunnen kennismaken, doen delen in de resultaten van hun meest moderne onderzoekingen. Twintig van de meest uitstekenden zullen in korte voordrachten van pl.m. 20 minuten het congres in kennis stellen van de vooruitgang van de bijenteelt, waaraan zij ieder op de hun eigen wijze hun belangrijke bijdragen hebben geleverd. Groot zal de verscheidenheid zijn in inzicht, die zich tijdens de congresvergaderingen zal openbaren. In een gezelschap van mensen, die maar al te goed weten dat nog lang niet alle geheimenissen van het wonderbare bijenleven ons onwetende mensen werden geopenbaard, mogen wij stellig verwachten, dat op iedere voordracht een levendige discussie volgen zal, waaruit de aandachtige toehoorder wellicht nog meer lering zal kunnen trekken, dan uit de stellingen, die de inleiders ieder voor zich zullen blijken teponeren. Zo mag dan ook worden verwacht, dat dit dertiende Bijenteeltcongres de wetenschap op ons gebied weer een eind vooruit zal brengen en een nieuwe prikkel zal vormen tot wetenschappelijke beoefening, waaraan onze liefhebberij zulk een grote behoefte heeft. De huidige stand van de Bijenteelt en van de Bijenteeltwetenschap, zal op die manier door de samenwerking van de wetenschapsmensen en de practici kunnen worden omhoog gestuwd tot nieuwe bloei.

Toch acht ik de bevordering van de groei van die wetenschap niet de voornaamste taak van ons congres. Veel belangrijker nog is de mogelijkheid om door het persoonlijk contact een internationale kameraadschap en broederschap tussen **de imkers van alle landen** ter wereld te vestigen. Onze verscheurde wereld heeft speciaal op dit terrein een nieuwe impuls dringend nodig. Vandaar, dat degenen, voor wie het een voorrecht is om dit congres te organiseren, de ogenschijnlijk euvelde moed hebben gehad om hun streven tevens dienstbaar te maken aan het stichten van een wereldfederatie van bijenhouders; een **werkelijke wereld-bijen-U.N.O.**, waarvan zij de illusie koesteren, dat zij heel wat meer succes en heel wat meer betekenis zal verkrijgen, dan die politieke U.N.O., waarbij in de practijk helaas noch van een gemeenschappelijke taak, noch van een gemeenschappelijke achting, noch van een gemeenschappelijke roeping voldoende sprake schijnt te kunnen zijn. Door persoonlijke uitwisseling van gedachten, door gemeenschappelijke beraadslaging en last not least door de door iedere deelnemer gevoelde behoefte om elkaar te **willen** verstaan, zal dit internationale gezelschap van bijenliefhebbers de geest kunnen symboliseren, die een gezond bijenvolk de mens, die Gods taal in de natuur zoekt te verstaan, op zo'n beschamende wijze openbaart. Ondanks 't verschil in taal zal er op ons congres geen spraakverwarring behoeven te heersen. Het talenfenomeen Mlle. Baldensperger uit Nice, de voor iedere vroegere congresdeelnemer zo overbekende raadgeefster uit vorige bijeenkomsten, een levend symbool van menselijke charme en polyglotte wijsheid, zal de toenadering garanderen, die een puntige, ogenblikkelijke vertaling van in welke taal ook uit te spreken redevoering nu eenmaal in de practijk moet kunnen verwezenlijken.

In Zürich telde de Nederlandse delegatie het grootste aantal deelnemers. Vandaar, dat aan mij, als Voorzitter dier delegatie, op een der congresdagen de eer te beurt viel het congres voor te zitten. Ik zou ongaarne bij het in ons land te houden congres de schijn willen wekken, alsof ik bevreemd was, dat Nederland ook ditmaal niet met het grootste aantal belangstellenden aan het congres zal deelnemen. Daarvoor weet ik maar al goed, hoe groot de interesse is van de talloze Nederlandse imkers, wier liefde voor de bijenteelt niet bij de grenzen van het eigen land ophoudt.

Toch wil ik aan het slot van dit artikel niet nalaten een ernstig beroep te doen op mijn landgenoten, leden van onze Vereniging of van bevriende zusterorganisaties, om in grote getale het congresbestuur in zijn functie van gastheer bij te staan. De welhaast 200 buitenlanders, die in Augustus, gedreven door dezelfde hobby, als waarvoor wij warm plegen te lopen, ons mooie land zullen bezoeken, zullen moeten worden ontvangen door een talrijke schare van Nederlandse imkers, die hun zullen bewijzen, dat Nederlandse gastvrijheid voor die van geen enkel ander land wenst onder te doen. Het ligt voor de hand dat bij het eigenlijke congres bij voorbaat die landgenoten welkom zijn, die of door hun bestuursfunctie, of door hun opleiding, of door hun buitenlandse relaties actief aan het onderling contact en de discussies kunnen deelnemen. De ruimte van de congreszaal is trouwens te beperkt voor een overmatige deelname van Nederlandse zijde.

Deze reserve geldt uiteraard niet t.a.z. van de glorieuze ontvangst, welke onze vereniging, dank zij de enthousiaste medewerking van onze afdelingen Arnhem en Nijmegen de buitenlandse gasten op onze Imkerdag te Arnhem, 27 Augustus e.k. denkt te kunnen bereiden.

Ik hoop, dat alsdan duizenden en nog eens duizenden van onze trouwe leden er voor zullen zorgdragen, dat deze jaarlijkse hoogtijdag onzer vereniging uitgroeit tot dezelfde manifestatie van grootse eensgezindheid, gelijk Assen in 1937 tijdens ons vijftigjarig bestaan zo treffend heeft aanschouwd, want onze imkervrienden van over de grenzen moeten in de aanblik van onze hechte saamhorigheid een schone herinnering mede naar huis kunnen dragen.

Laten wij onze buitenlandse collega's met open armen begroeten en laten wij die 6 dagen, gedurende welke zij te midden van ons imkervolk zullen vertoeven, goed benutten, opdat onze gasten na afloop van het congres als kameraden voor het leven weer van ons scheiden.

Vandaar, dat ik tot een ieder, die de Nederlandse plicht op dit terrein juist aanvoelt, het verzoek richt om de leden van de toekomstige federatie van imkers, die in Amsterdam het initiatief zullen nemen tot het oprichten van de **Apimondia**, een ontvangst te bereiden, die hun duidelijk maakt, dat in Nederland begrepen wordt wat onder internationale kameraadschap moet worden verstaan. Laat ons dit dan ook doen in de overtuiging, dat wij trots kunnen zijn op ons eigen land, dat in figuren als Swammerdam e.a. de vooruitgang van de Bijenteelt reeds eeuwen geleden mede heeft bevorderd; en laat ons tevens beseffen, dat in de huidige structuur van ons geliefde vaderland, in zijn schone natuur en in zijn gezonde democratische staatsinstellingen een sfeer van harmonie leeft, waarvoor menig buitenlander ons terecht mag benijden. Slechts wanneer het Nederlandse congresbestuur zich op deze wijze door de eigen landgenoten ziet geruggesteund, kan eerst sprake zijn van de zekerheid, dat Nederland haar eervolle opdracht in deze naar behoren zal weten te vervullen.

Gorinchem.

Mr. L. R. J. ridder VAN RAPPARD,

Voorzitter van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland.

De Congres-Voordrachten

De voordrachten die op het congres gehouden zullen worden, zullen kort zijn, n.l. ongeveer 15 minuten. Ze worden uitgesproken in de Duitse, Engelse of Franse taal.

Dadelijk na de voordracht wordt door Mlle. Baldensperger een kort overzicht ervan in de beide andere talen gegeven, waarna er $\pm$ 15 minuten beschikbaar zijn voor vragen en discussies.

Na het congres zal een verslag van alle gehouden voordrachten, met een kort overzicht van de gestelde vragen, de antwoorden daarop, enz. worden gepubliceerd.

Het lag in het voornemen in het congres-programma de korte inhoud van alle te houden voordrachten op te nemen. Het ziet er echter niet naar uit dat alle sprekers hun uittreksels op tijd zullen inzenden.

Verschillende bekende bezoekers van het congres hebben aangeboden een korte inleiding te houden en enkele andere zijn daartoe door het bestuur uitgenodigd.

Hoewel het lezingen-programma nog niet definitief vastgesteld is, zullen waarschijnlijk de volgende voordrachten worden gehouden:

1. M. ROUSSEAU, Directeur du Laboratoire Apicole, Digne, Frankrijk.
Onderwerp nog onbekend.
2. Prof. ALESSANDRO GHIGI, Direttore Istituto Nazionale di Apicoltura dell' Università di Bologna, Bologna, Italië.
Onderwerp: Recherches biométriques sur l'Apis ligustica et l'Apis sicula.
3. Dr. RÉMY CHAUVIN, Station de recherches apicoles, Bures-sur-Yvette (S. et O.), Frankrijk.
Onderwerp: La station de recherches apicoles de Bures-sur-Yvette.
4. Dr. M. MATHIS, Institut Pasteur, Tunis.
Onderwerp: L'Apiculture en Guinée française.
5. GODIN, Nice.
Onderwerp nog onbekend.
6. H. J. WADEY, Engeland.
Onderwerp: One animal theory of the bee-hive.
7. Dr. C. G. BUTLER, Engeland, Rothamsted Exper. Station.
Onderwerp: Artificial Insemination of the Honey-bee and its significance.
8. P. S. MILNE, National Agricultural Advisory Service, Ministry of Agriculture and Fisheries, Rothamsted, Engeland.
Onderwerp: Bee-disease legislation in England and Wales.
9. C. B. DENNIS, Rothamsted Exper. Station, Engeland.
Onderwerp: Some observations on feeding colonies of Bees.
10. E. S. BURTT, London, Engeland.
Onderwerp: Large scale collective research in progress in England.
11. C. R. RIBBANDS, Rothamsted Exper. Station, Engeland.
Onderwerp: The foraging behaviour of the Honey-bee and its experimental Modification.
12. MALCOLM FRASER, Engeland.
Onderwerp: The bilateral development of Bee-keeping in England and the low countries during the sixteenth and seventeenth centuries.
13. JAS. I. HAMBLETON, U.S. Department of Agriculture, Amerika.
Onderwerp: Artificial insemination of queen bees.

14. Dr. A. MAURIZIO, Bienenabt. d. Eidg. Milchw. und Bakteriol. Anstalt, Bern, Zwitserland.

Onderwerp: Die Pollenanalyse als Hilfsmittel in der Bienenforschung.

15. ROLF LUNDER, Statens Smabrukslaererskole, Havstad, Noorwegen.

Onderwerp: Bekämpfung der Nosemakrankheit in Norwegen.

16. A. LEHMANN, Bern, Zwitserland.

Onderwerp: Honigabsatz und Honigkontrolle in der Schweiz.

17. Dr. EVENIUS, Landesinstitut für Bienenforschung, Celle, Duitsland.

Onderwerp: Schädlingbekämpfung und ihre Auswirkung auf die Bienenzucht.

18. GONTARSKI, Leiter Institut f. Bienenkunde, Frankfurt a. M., Duitsland.

Onderwerp: Zur Frage der chemotherapeutischen Behandlung bei Nosema und Faulbrut.

19. Dr. OLE HAMMER, Statens Biavlsforsög, Lyngby, Denemarken.

Onderwerp: Nectar flow of red clover in Danmark.

Dr. Ir. A. MINDERHOUD.

Wageningen.

MAURICE MAETERLINCK †

„Hoe langer men ze kweekt, hoe meer men leert inzien, dat men niets weet omtrent de diepten van hun werkelijk bestaan”.
MAETERLINCK.

De biologie is de wetenschap, die de levensverschijnselen bestudeert. Overal waar zij in het wezen dier verschijnselen doordringt, stuit zij ten slotte op het grootste probleem, dat er te doorgronden overblijft: het wezen van het leven zelf. Het biologisch experiment zal ons nimmer de verklaring van dat grote probleem kunnen geven; het kan slechts de bouwstenen leveren voor ons inzicht in het levensraadsel en deze bouwstenen wachten op de grootsten van ons geslacht om te worden samengevoegd tot het gebouw van een samenvattend inzicht.

Die grootsten onder ons kunnen zijn biologen, die in staat zijn „het vak te buiten en te boven te gaan”. Het kunnen ook de dichters en de wijsgeren zijn, die uit de door de biologie verzamelde stof een beeld van de werkelijkheid bouwen, zoals zij die hebben gezien.

Zo'n dichter, en een van de groten, was de op 7 Mei te Nice overleden Maurice Maeterlinck, die ons in zijn lange, rijke leven een aantal boeken van grote schoonheid schonk. Voor ons, imkers, neemt zijn reeds lang uitverkochte „Het leven der bijen” hieronder wel de eerste plaats in. Op de vleugels van zijn dichterschap voert hij de natuurliefhebber ver boven de feiten van het bijenleven uit naar de wereld van de grote raadselen, die wij, gewone stervelingen, maar al te dikwijls achteloos voorbij gaan.

Wij, imkers, herdenken Maurice Maeterlinck als de schrijver van een der mooiste boeken over bijen, die ooit het licht zagen.

DEZE MAAND op de Bijenstal

De imker, die niet met zijn volken naar de heide gaat, is reeds in het laatst van Juli begonnen zijn volken te voeren, teneinde jonge bijen te kweken voor het volgend voorjaar. In Augustus gaat hij met dat langzaam voeren door, b.v. 2 of 3 maal per week, alleen des avonds en bij goed weer. Oplossing: 2 delen water op 1 deel suiker. Hij kijkt in de loop van Augustus zijn volken eens na. Slechte broedraten naar de rand van het broednest brengen om ze volgend jaar, als ze leeg zijn, te kunnen vervangen door kunstraat. Volken, die zoveel voer hebben, dat de koningin onvoldoende ruimte heeft om eitjes te leggen, ontnemen we een of twee zijraten met geheel verzegeld voer. We bewaren deze raten op een koele, doch zeer droge plaats om er het volgend voorjaar een eventuele noodlijdende mee te helpen of om ze aan een kunstzwerm mee te geven. Op de vrijgekomen plaats geven we een uitgebouwd raam of een raam met een heel vel kunstraat.

We komen thans nog even op de gevolgde bedrijfswijze terug. Als deze u goed bevallen is, wilt u die het volgend jaar weer toepassen. U kunt dan een beter resultaat verwachten dan dit jaar. Immers, we zijn uitgegaan van 2 wintervolken en thans hebben we 3 wintervolken. Hiervan gaan we het volgend voorjaar weer 2 maken. De oudste of slechtste koningin verwijderen we dan. We kunnen ook voor de inwintering de bijen bijeenvoegen. We hebben dan extra zware volken voor de vroege drachten en deze zware volken zullen eerder zwermrijp zijn dan normaal. Daardoor wordt het nadeel van het delen der volken grotendeels opgeheven. We waarschuwen nu reeds, om het volgend voorjaar niet tegen het opruimen van het volk met de oudste moeder op te zien; van de twee overblijvende volken wint u beslist meer honing dan van de drie zwakkere. Het is een zeer algemene en zeer grote fout van de kleine kastimker, dat hij altijd al zijn kasten vol wil hebben.

En thans de imker, die wel met zijn volken naar de hei gaat. Ook hij heeft zijn volken na de zomerdracht aangezet. Als de koninginnen niet gemerkt en geknipt zijn, raden we aan om dat voor de heidedracht nog even te doen, vooral de oude. Als de dracht teleurstelt bestaat namelijk het gevaar, dat sterke volken, vooral die met een oude moeder, opnieuw zullen gaan zwermen.

In de honingkamer geven we één uitgebouwd raam en verder ramen met een smal strookje voorbouw. Neem zo mogelijk nieuwe, frisse ramen. Dat maakt straks uw raathoning veel ooglijker.

Een rooster leggen we er niet tussen. De broeddrift neemt af en het gevaar, dat de raten in de honingkamer nog met eitjes zullen worden belegd, is niet zo heel groot. (Wie raathoning voor de verkoop wint, beziet de vraag van het al of niet gebruiken van een rooster met andere ogen. Hij houdt rekening met de neiging van de bijen om stuifmeel boven het broednest te brengen. Voor de beginner, die niet voor de verkoop werkt, is dit van minder belang).

Wie geen raathoning, doch slingerhoning wil winnen, geeft in de honingkamer uitgebouwde raten, doch bij voorkeur geen verse, onbebroede. Ze moeten straks een bewerking met het kolbtoestel kunnen doorstaan. Op de honingkamer komt het reisraam. We laten dit niet gedurende de gehele dracht op de volken liggen. Na aankomst op de heide bedekken we het met een kleedje en na een paar dagen leggen we het kleedje op de ramen. Anders wordt het reisraam geheel dichtgekit.

De volken met een jonge moeder zullen in de meeste gevallen in de honingkamer werkstercellen bouwen

en daarin de honing opbergen. Als we dat constateren, laten we ze met rust. Als we darrencellen in de honingkamer vinden, wat vooral bij oude moeren zal voorkomen, gaan we zo'n volk eens op doppen controleren. Als de bijen volop werk hebben, zal het met zwermen zo'n vaart niet lopen. Is dat niet het geval, dan treedt soms zwerm drift op. Vergeet niet dat er in Augustus, tengevolge van het voeren voor de heidedracht, veel jonge bijen geboren worden, terwijl bij slecht weer de slijtage aan de bijen vrijwel stilstaat! In zo'n geval wordt er dikwijls meer geconsumeerd dan geproduceerd en we kijken dus vooral even, of er voldoende onderhoudsvoer aanwezig is. Als we de kasten van achteren even voorzichtig een weinig openbeuren herkennen we de noodlijdenden meestal reeds aan het geringe gewicht.

Thuis hebben we nu een schone gelegenheid om de stal zo nodig een kwast verf of carbolineum te geven.
G.

Wie kan een buitenlandse gast herbergen?

Hoewel het merendeel der congressisten, hetzij rechtstreeks, hetzij door de medewerking van de heer Van Blommestein logies te Amsterdam bespreekt in hotels en pensions, bereiken ons toch af en toe ook brieven, waarin gevraagd wordt om logies bij een particulier.

Deze aanvragen zijn óf voor de congresdata alleen — in welk geval de betreffende particuliere adressen natuurlijk te Amsterdam of in de directe omgeving daarvan gezocht moeten worden — óf voor een weekje na het congres, in welk geval het particulier adres dus ook elders in de lande gevonden zou kunnen worden.

Gewoonlijk bevatten deze brieven de duidelijke mededeling, dat aanvrager in ruil een weekje gastvrijheid in eigen land aanbiedt, waarmede voor beide partijen de deviezenbezwaren verminderd worden en bovendien een nauw persoonlijk contact kan ontstaan. Nederlandse imkers, die aan buitenlandse deelnemers gastvrijheid willen aanbieden, worden verzocht zich thans direct te wenden tot de heer J. van Dijk, van Goyenlaan 13 te Bilthoven, die dan zo mogelijk voor het contact zal zorg dragen.

Eén der congressisten, een Franse imker, die ook Duits, Engels en Spaans spreekt, en thans Nederlands leert, zou gaarne kennis maken met een Nederlands meisje. Hij koestert de wens om met een Nederlandse imkeres te trouwen. Brieven onder motto „Kennismaking” aan de Administratie van het Maandschrift.

Gorinchem.

J. C. DE ROEVER.

De bevolking van een bijenkast, van een mierenhoop of van een termietennest, schijnt één enig individu te zijn, één afzonderlijk levend wezen, welks organen, gevormd door een onnoemelijk aantal cellen, niet los van elkaar staan, zoals de schijn zou doen vermoeden, doch onderworpen blijven aan dezelfde kracht, aan dezelfde levende individualiteit, aan dezelfde centrale wet.....

MAURICE MAETERLINCK

HET PROBLEEM

De zomer nadert zijn einde, het bijenjaar is al zo goed als beslist en de gedachten der imkers gaan uit naar de laatste dracht. Dit is nog steeds de heide en daarmede wordt het bijenjaar beëindigd. Wel wacht de imker nog het inwinteren, maar het resultaat van dit bijenjaar ligt toch in de najaarsdracht besloten.

Er zijn imkers, die het met hun bijen er maar op wagen, de bijen op een vrachtwagen zetten en op hoop van zegen zich ergens nestelen. Soms in de omgeving waar zij hun vacantie denken door te brengen, soms ook op de eerste de beste plaats, welke hun goed lijkt, de wagen afladen en dan maar afwachten wat moeder natuur geeft.

Er zijn ook anderen, die vooraf een tochtje door bekende en onbekende heidegebieden maken en serieus een plaatsje uitzoeken, daarna hun bijenvolken gaan halen om later te bemerken, dat deze plaats al overstroimd is met bijenvolken van anderen. Dergelijke plaatsen worden dan tot het merg uitgebeend en de oogsten zijn voor allen gering.

En hiermede zijn we tot de kern van het probleem doorgedrongen.

In vroegere tijden was het heel wat gemakkelijker. Toen was er nog heide in overvloed en een bijenvolk meer of minder legde geen gewicht in de schaal. Thans is dat anders, veel moeilijker, haast onmogelijk. Er is weinig goede heide meer. De goede heidevelden zijn ontgonnen, de slechtere gronden zijn heide gebleven en worden steeds slechter.

Men verwacht veel van het afbranden, maar de resultaten daarvan zijn niet groot.

Op de Veluwe, in Drente en in de Peel is nog wat heide en daar trekt gans imkerend Nederland dan naar toe. Serieuze mensen stellen zich in verbinding met het secretariaat, soms ook wel met een of andere kennis in het heidegebied en er worden afspraken gemaakt. Op een goede dag — zo ongeveer begin Augustus — komen de bijenvolken ter plaatse en men wacht dan op de dingen, die zullen komen.

Is het goed weer, staat de heide er goed voor, dan gelukt het wel eens de honingkamers gevuld te krijgen, maar dikwijls haalt men zijn bijen terug met de verzuchting: nooit weer.

Er is te weinig goede heide voor onze bijen en de heide, welke er is, moet zo economisch mogelijk worden uitgebuit.

De toestand is echter thans zo, dat geen der heidebewoners lust gevoelt een vragende collega hulp te verlenen. Probeer het maar en ge zult stellig horen, dat er geen heide meer is, dat het terrein verboden is of dat de heide er slecht bij staat.

De heidebewoners zijn bang voor overbevolking en laten liefst de imkers maar in de plaats waar zij wonen. Men kan dit hard vinden of weinig collegiaal, maar de feiten zijn er en van de kant van de heide-imker bezien nog niet zo heel dwaas ook.

Er is gedacht om een regeling te treffen, maar een eerlijke, billijke regeling zal wel nooit gevonden kunnen worden en daarmede blijft het probleem bestaan.

Wie een oplossing hiervoor weet mag het zeggen.

Maar wie naar de heide gaat, zorg er voor, dat zijn volken geschikt zijn om van elke dracht — hoe gering ook — te halen wat er van te halen valt.

De volken moeten uiterst sterk zijn en liefst veel gesloten broed bevatten. Woningen met ruimte voor 10 ramen geve men er maar 8 en rechts en links van het broednest hange men raampjes met een streepje voorbouw. Verwacht men honing in de honingkamer, dan geve men daarin raampjes met uitsluitend voorbouw, geen uitgebouwde raten dus. Wie slingeren wil kan uitgebouwde raten inhangen.

Een goede gewoonte is een aantal volken thuis te houden en de ramen met veel broed over te hangen in de volken welke naar de heide gaan. De volken welke men thuis houdt, worden voor de winter klaar gemaakt. Volken, welke van de heide terugkomen, hebben veelal weinig bijen overgehouden en zijn voor de voorjaarsdracht minder geschikt.

Tot slot wens ik U een goede heidevaart!

Amersfoort.

JOH. A. JOUSTRA.

„Darrenslacht“ in December.

In het najaar van 1948 viel het mij op, dat in mijn kastvolken de darren veel langer geduld werden dan in vorige jaren. Van een echte „darrenslacht“ was geen sprake; zo nu en dan werd uit een kast een dar verdreven en geleidelijk aan verminderde het aantal darren, dat op de bijenstand rondvloog. Kast No. 4 gedroeg zich evenwel heel anders; daar werd geen enkele dar verdreven, integendeel, ik kreeg de indruk, dat de darren der andere kasten daar welkom waren. Talrijke flinke grote darren vlogen daar geregeld in en uit. Op enkele zachte dagen in November en December, toen de werkbijen van alle kasten flink vlogen, was het voor kast 4 een gebrom van belang. Er vlogen daar minstens evenveel darren als werkbijen rond. Op grond van mijn ervaring en in verband met wat ik in verschillende „Bijenboeken“ daarover gelezen had, stelde ik de diagnose: „moerloosheid“. Mij plan was de kast vroeg in 't voorjaar na te zien en uit de bevindingen dan te besluiten hoe te handelen. Enkele dagen voor Kerstmis, toen ik op een koude dag op de bijenstand ging kijken, lagen er honderden dode darren op de vliegplank en op de grond voor de kast. „Darrenslacht“ in December? Ik stelde toen ook een vraagteken achter de diagnose „moerloos“.

Bij een inspectie op 22 Jan. '49 kon ik nog geen broed vinden, maar het volk gedroeg zich geheel als moergoed en op 25 Maart was er een flink broednest met mooi gesloten broed. Het is nu 9 Mei, een flink volk, dat ondanks het koude weer, ijverig bezig is wat honing van een koolzaadveldje in de honingkamer op te bergen.

Oosterland (Zl.).

G. H. VLEUGELS SCHUTTER.

De heer G. Oost te de Haar, die reeds 50 jaar imker en korfvlechter is, heeft Drente nog gekend als het land van volop schapen, boekweit en bijenvolken van 70, 80 pond. In zijn keurig handschrift schrijft hij: „Ik ben een echte bijenliefhebber en zou ze niet graag missen. Aan alle liefhebbers van bijen mijn hartelijke groeten“.

OVERWINTERINGSPROBLEMEN

EN *Voorjaarsbehandeling*

HET valt telkens weer op bij het lezen van de tijdschriften, betrekking hebbend op de bijenteelt, dat men hierin weinig vindt over wetenschappelijke onderzoekingen, tenzij als bespreking van publicaties op dit gebied. De afstand tussen het imkeren enerzijds en het beoefenen van de bijenteelt als wetenschap anderzijds, wordt steeds groter. De tijden, dat de individuele imker grote ontdekkingen deed, zijn voorbij en verdere ontwikkeling zal alleen mogelijk blijken door toepassing van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek.

Niet ieder imker zal zich voor publicaties van uitvoerige onderzoekingen met veel cijfers en droge opsommingen interesseren, al valt er ook voor ons, imkers uit liefhebberij, dikwijls veel uit te leren. De resultaten zijn wel eens in strijd met traditionele opvattingen. Maar ook de wetenschappelijke onderzoeker is gebonden aan bepaalde omstandigheden, die immers juist in de bijenteelt zo grote invloed hebben op het resultaat. Het blijft daarom van belang rekening te houden met de mening van de man uit de praktijk, vooral van diegenen, die in het groot imkeren.

In het volgende wil ik trachten conclusies te trekken uit artikelen van verschillende tijdschriften, betreffende overwinteringsproblemen en wat daarmee samenhangt in ruime zin, als na- en voorjaarsvoeding, al of niet warm inpakken, verwarmen, onder- en bovenvliegkat, e.d.

Vergelijken we eerst twee uitersten: Zwitserland en de Ver. Staten van N.-Amerika.

Ook al door de artikelen van de heer De Roever in het Maandschrift, zal het wel bekend zijn op welk hoog peil de bijenteelt in Zwitserland in alle opzichten staat, zowel theoretisch als praktisch, en met welk een liefde deze daar wordt beoefend. Wij kunnen inderdaad nog veel van de Zwitsers leren, al gaat de ontwikkeling daar, door de geheel andere omstandigheden, in een andere richting dan bij ons.

De voorliefde, van althans de Duits sprekende Zwitsers voor het bijenhuis en de daaraan aangepaste kasten met achterbehandeling, samen met de draughtomstandigheden, bepalen voor een groot gedeelte de aard van het bedrijf. In deze kasten, opgesteld in een bijenhuis, is het mogelijk in het voorjaar de ontwikkeling op de voet te volgen, en de volken te behandelen, min of meer onafhankelijk van de weersomstandigheden, zoals ruimte verkleinen en later, bij de groei van het volk, weer vergroten, voeren van honing en stuifmeel en water geven. Ook wordt, om de ongunstige invloed van lage temperaturen uit te schakelen, meer en meer kunstmatig verwarmd. Later wordt dan met het bouwraam gewerkt. Dit alles heeft zijn eigenaardige bekooring. Wie van de oudere imkers is destijds niet gegrepen door het enthousiasme van Kuntzsch met zijn ingenieuze kast en interessante bedrijfswijze?

Natuurlijk zijn er gevaren verbonden aan dit vroege ingrijpen, maar in handen van de geroutineerde imker zal dit gevaar gering zijn. Wel eens wordt te veel waarde gehecht aan oude (vertrouwde) werkwijzen, zoals het voeren met bijenthee, terwijl het waarschijnlijk zonder deze even goed gaat. Hoofdzak is toch wel de voorziening met voedsel en water, en de in het voorjaar zo nodige warmte. De stimulans, die uit het volk zelf moet komen, is in het voorjaar bij volken met goede eigenschappen wel steeds aanwezig. En in het kweken van dergelijke goede volken hebben de Zwitsers het ver gebracht, ook dank zij de bijna ideale gelegenheid tot

het inrichten van bevruchtungsstations, maar vooral ook door samenwerking en goede organisatie.

Maar voor ons zijn de mogelijkheden die met deze bedrijfswijze zijn te bereiken, toch op de duur beperkt. Wij wensen te reizen, de draught opzoeken, en dit eist een gemakkelijk te verplaatsen, eenvoudige kast, waarin de bijen op de „buitenstand” in zo kort mogelijke tijd behandeld kunnen worden. Daarvoor zijn de kasten met bovenbehandeling veel beter geschikt.

Maar bij deze kasten, meestal vrij opgesteld, is het ingrijpen in het vroege voorjaar veel moeilijker. Het is mij tenminste meer dan eens overkomen dat het weer niet toeliet meer dan één of tweemaal in deze kritieke periode de kasten te openen. Het ideaal is, zó te imkeren dat dit ook niet nodig is.

Beschouwen we nu die tegenpool van de Zwitserse: de bedrijfswijze van de Amerikaanse beroepsimker. De mogelijkheid in grote gedeelten van de V.S. van lang aanhoudende overvloedige draught, vereist sterke volken en onbeperkte uitbreidingsmogelijkheid van de kasten. Bovendien wordt met een groot aantal volken gewerkt, zodat gemakkelijk te hanteren en te behandelen volken een eerste vereiste zijn. Overwegend komt hier voor de enkelwandige kast met de bakken „koud” op elkaar. Een tijdrovende voorjaarsbehandeling komt niet in aanmerking. Zwakke volken in het voorjaar worden verenigd of versterkt met speciaal voor dit doel in zuidelijke streken gekweekte bijen. Het kweken van geselecteerde moeren gebeurt meest alleen door speciale kwekers van moeren, maar men stelt hier waarschijnlijk lang niet die eisen, die de Zwitsers stellen. Ook in de V.S. echter zijn op velerlei gebied de meningen verdeeld en het blijkt wel uit het bovenstaande, dat bijhouden met goed resultaat op vele manieren mogelijk is. Aanpassen aan de omstandigheden is noodzakelijk, maar ook dan zijn er nog variaties mogelijk. Dit aan het adres van beginners, die begrijpelijkerwijs graag adviezen ontvangen die geen twijfel openlaten, en wel eens radeloos worden bij zo uiteenlopende opvattingen.

Dat de meningen zo uiteenlopen, is dus verklaarbaar, maar er bestaat ook veel verkeerd inzicht, en dit is, na alles wat er over de verschillende onderwerpen gepubliceerd is, eigenlijk niet nodig. Bekijken we eerst het probleem van de enkel- of dubbelwandige kasten. Wegens gemakkelijke hanterbaarheid bij vervoer, goedkoopte en eenvoud zouden we de voorkeur geven aan de enkelwandige kast. Nadelen zijn m.i.: de bakken zijn zwaarder dan de afzonderlijke van de dubbelwandige met binnen- en buitenbak en groter warmteverlies. Het gewicht van het eerste bezwaar hangt van persoonlijke opvattingen af. Om de invloed van het warmteverlies te bepalen, moeten we het volgende overwegen. Er zijn twee fasen in het bijenjaar, waarin het al of niet beschermen tegen koude van belang is, n.l. de tijd van het eigenlijke overwinteren en die van de opbouw in het voorjaar.

Er is veel geschreven over de temperatuur van de bijentros in de winter en de opvattingen hierover zijn nog eens gememoreerd in het Juninummer van het Maandschrift in de diverse ingezonden stukken. Voor onze beschouwing is het voldoende te weten, dat 's winters de temperatuur aan de buitenzijde van de tros niet beneden 7 à 8° C. mag dalen, maar dat de temperatuur in de rest van de kast veel lager kan zijn en dikwijls niet veel hoger is dan de

buitentemperatuur en dus tot onder het vriespunt kan dalen.

Ik wil er hier nog even op wijzen, dat ook Sechrist¹⁾ hiermede geen rekening heeft gehouden bij de berekening van het warmteverlies van de kast in de winter en zo tot veel te hoge cijfers komt voor de warmte, die de bijen moeten produceren om de minimum-temperatuur te handhaven. Hij komt dan tot de conclusie, dat er veel meer warmte geproduceerd wordt dan er ontstaan kan door het verteren van de gemiddelde hoeveelheid honing, die 's winters blijkt verbruikt te worden. De atoomsplitsing wordt erbij gehaald om te verklaren hoe de bijen deze warmte produceren. Hieruit blijkt het gevaar, als praktische imkers wetenschappelijk gaan doen.

De verklaring is dus, dat er veel minder warmte nodig is om de minimum temperatuur van de tros te handhaven dan de gehele kast met binnenwand op deze temperatuur te houden. En we moeten aannemen, dat de buitenste laag van de bijentros wel zeer goed isoleert. In dit opzicht heeft goede kast-isolatie niet veel zin.

Het is duidelijk, dat tocht in de kast vermeden moet worden en geen wonder dat de Amerikaanse imkers er steeds op wijzen, dat naast vocht een koude luchtstroom, dus tocht, de grootste vijand is in de winter. Een beschutte plaats wordt meestal belangrijker geacht dan warm inpakken.

Toch is, volgens resultaten van verschillende proefnemingen, het verbruik in goed geïsoleerde kasten kleiner dan in enkelwandige. Na het „sympasium” over overwintering in Gleanings van 1940 is een van de conclusies van E. R. Root, dat warm inpakken in koude droge streken tot 10 kg voorraad kan sparen. Ook Hesz (Schweiz. Bienenztng 1942) heeft voedselbesparing in goed geïsoleerde kasten geconstateerd. Dit behoeft nog niet in tegenspraak te zijn met het bovenstaande. Enig verschil tussen enkelwandige en geïsoleerde kasten zal er zeker zijn, en bij strenge koude komt dit meer tot uiting. Hesz geeft niet aan, bij welke temperaturen die verschillen geconstateerd zijn. Ook in zachte winters zullen waarschijnlijk de bijen in enkelwandige kasten meer voedsel gebruiken, daar de bijen in enkelwandige kasten meer op temperatuurverschillen reageren en dit komt de rust niet ten goede, met als gevolg meer voedselverbruik.

Nu behoeft dit groter voedselverbruik geen bezwaar te zijn, mits het maar volkomen verteerbaar voedsel is. In ons klimaat gaat het nooit om zulke grote hoeveelheden.

Sechrist meent, dat de levensduur van de bijen verkort wordt, als er meer voedsel verteerd moet worden. Dit zal wel in zekere mate het geval zijn, maar in welke mate? Dat de invloed belangrijk is, is nog niet aangetoond.

De tweede invloedrijke factor voor goede overwintering is het weren van vocht. De enige afdoende methode hiervoor is: ventilatie. Maar tocht is juist zeer gevaarlijk. De in Amerika steeds meer toegepaste methode is: een opening boven in de kast voor het ontsnappen van de waterdamp, al of niet met behoud van het benedenvlieggat. Een belangrijke overweging hierbij is ook, dat verstopping van het vlieggat beneden door ijs of dode bijen niet meer zoveel kwaad kan. Het is wel zeker, dat met twee openingen op deze wijze het vochtprobleem opgelost kan worden. Weglaten van de onderste opening of deze van gaas voorzien, is niet wenselijk met het oog op reinigen van de bodemplank door de bijen. Om schadelijke invloed van tocht tot een minimum te beperken, moeten de twee openingen aan één zijde van de kast, boven elkaar, zijn gelegen en de luchtcirculatie niet te gemakkelijk gemaakt worden. Ook hier weer een compromis.

¹⁾ In „Scientific Beekeeping”, een zeer onwetenschappelijk geschrift.

Als voordeel van de enkelwandige kast zonder extra isolatie in de winter wordt door veel Amerikaanse imkers genoemd de verwarmende invloed van de zon bij langdurige koude, waardoor het voor de tros mogelijk wordt zich te verplaatsen en zo bij het voedsel te blijven.

Het enige belangrijke nadeel van de enkelwandige kast is m.i. de onvoldoende beschutting in het voorjaar, als reeds een belangrijk broednest is gevormd. Het aantal bijen neemt dan nog steeds af en bij invallende koude-periode kan het broeden weer geheel tot stilstand komen en het aanwezige broed schade lijden. Er is dan immers geen sprake meer van een trosvorming, als in de winter. Er moet een veel groter gedeelte van de kast verwarmd worden met minder bijen en goede isolatie is dan wel degelijk van belang. Bij zeer lage temperaturen moet, noodgedwongen, de trosvorm toch weer aangenomen worden en het broed verlaten. Het is duidelijk, dat dit alles zwaarder weegt bij zwakke volken dan bij sterke.

Men voert wel aan, dat in enkelwandige kasten de invloed van de zon beter merkbaar is in het voorjaar. Inderdaad zal, bij helder weer, de kast door de zon gedurende een gedeelte van de dag verwarmd worden. Maar een groter gedeelte van de dag zal de kast warmte uitstralen naar de heldere hemel en in het voorjaar komt het nogal eens voor, dat de nachten helder zijn en de dagen niet. Een compromis waarbij toch vele voordelen behouden blijven is: enkelwandige kasten, 's winters inpakken, zodanig, dat alle kanten goed geïsoleerd zijn, behalve de voorzijde en deze voorzijde moet gericht zijn op het Zuiden. Schaduw van bomen is gewenst tegen te grote verwarming in de zomer. Dat het ook anders kan, hoop ik met het bovenstaande te hebben aangetoond. De bezwaren zullen minder tot uiting komen als men de grondregels maar in het oog houdt: gezonde, sterke volken met veel jonge bijen, ruim voldoende honing (suiker) en stuifmeel.

Wil men de kasten inpakken, dan er vooral voor zorgen, dat het verpakkingsmateriaal niet nat kan worden. Er wordt wel eens beweerd, dat dan de isolerende eigenschappen verdwijnen. Dit is niet juist. Stilstaand water en ijs zijn ook goede warmte-isolatoren. Maar, afgezien van rotten en schimmel, maakt vocht de verpakking zwaarder, waardoor het weer al te lang kan duren eer warmte van buiten merkbaar wordt.

En nu de voorjaarsbehandeling. Nemen we aan, dat een vroege ontwikkeling gewenst is. Eigenlijk is deze altijd gewenst, want als er geen vroege dracht in de omgeving is, moet men de bijen naar boomgaard of koolzaad brengen.

Moeten we nu ingrijpen om de broedaanzet te bevorderen? De Zwitserse opvatting is al genoemd. De Amerikaanse imker in het groot heeft geen tijd er veel aan te doen. De laatste jaren is het voeren met vervangingsmiddelen voor stuifmeel wel toegenomen, in het bijzonder waar dit in natuurlijke vorm ontbreekt. Overigens brengen zij hun volken op sterkte door verenigen.

Maar hoe sterk moet men een volk maken in het voorjaar? Kan het ook te sterk zijn? In het algemeen moet men voorzichtig zijn, als men Amerikaanse toestanden met de onze gaat vergelijken. Er wordt daar meest met gele bijen gewerkt, onder andere omstandigheden. Maar het volgende geeft toch te denken:

In Gleanings van Nov.-Dec. 1947 worden de resultaten van proefnemingen bekend gemaakt van Brown en Geiger, lopende over 10 jaar, met honderden volken. Zij winterden 144 volken in met 55 ramen (Langstroth-maat waarschijnlijk) en 62 volken met 30 ramen. Deze laatste noemen zij „zwakke” volken.

(Wordt vervolgd.)

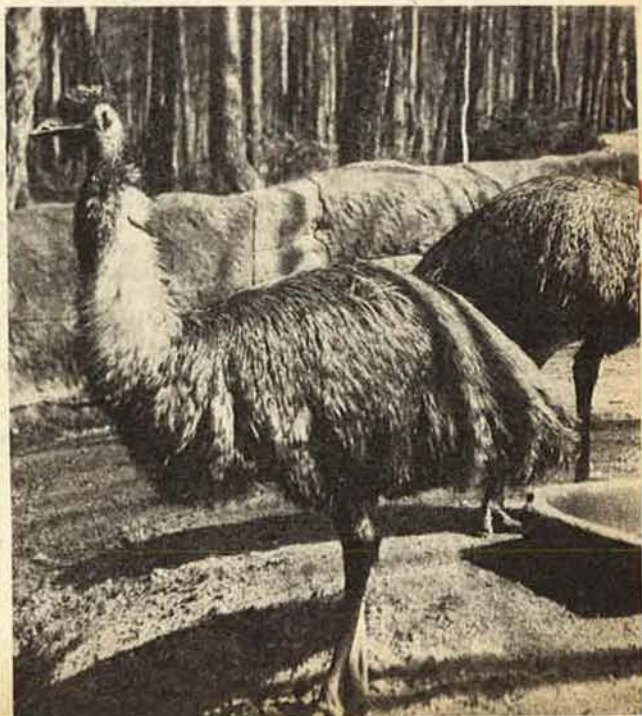
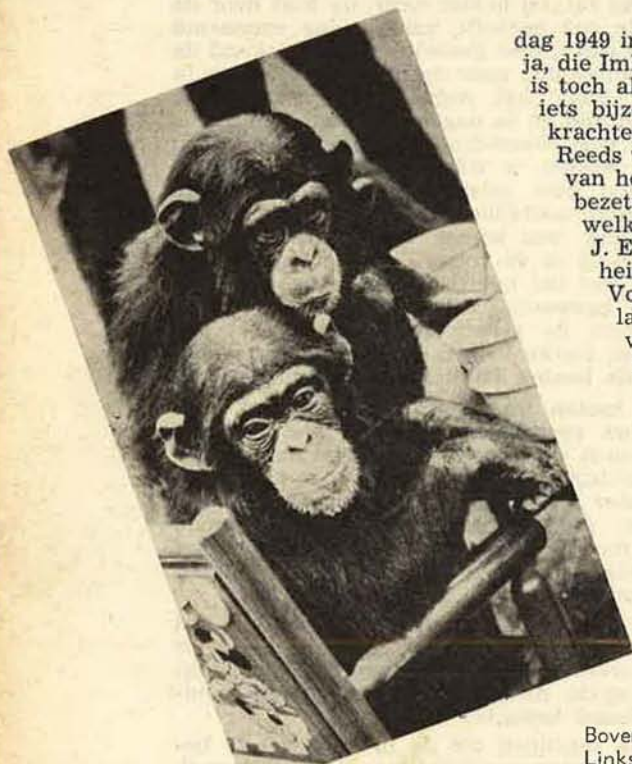
Zó ONTVANGT

Meer dan voldoende aanleiding is er elke zomer om Gelre's Hoofdstad te bezoeken. Dit jaar, 27 Augustus, als de Veluwe in haar paarse tooi van miljoenen heidebloempjes staat, is die reden er heel bijzonder. Voor iedereen maar op de eerste plaats voor alle inkers uit heel ons vaderland. Waarom? Waarom zouden alle bijenvrienden op 27 Augustus naar Arnhem moeten? Dan immers staat Arnhem, de Parel van de Veluwe, in het teken van bijenlievend Nederland. 27 Augustus, Imkersdag 1949 in het waarlijk onvolprezen Openluchtmuseum. Nu kunt ge zeggen: „Nou ja, die Imkersdag wordt elk jaar gehouden” en U kunt ook zeggen: „Die Imkersdag is toch altijd hetzelfde”, maar dan zijt ge er naast. Want deze Imkersdag belooft iets bijzonders te worden. De betreffende organisatie-commissie spant al haar krachten in om alle bezoekers op waardige wijze te ontvangen.

Reeds te 9 uur v.m. gaat de poort open; liefhebbers van de bezienswaardigheden van het Rijksmuseum voor Volkskunde kunnen hun hart ophalen. Om half elf bezetten de bezoekers hun plaatsen in het machtige amfitheater, waarna U welkom wordt geheten door de Voorzitter commissie Imkersdag, de heer J. E. W. Put, waarbij spontaan blij zal worden gegeven van onze verknochtheid aan de grote Nederlandse Vereniging. Hierna spreekt onze Algemeen Voorzitter, Mr. L. R. J. ridder van Rappard, de aanwezige leden en buitenlandse gasten toe, in aanwezigheid o.a. van Zijn Excellentie Mr. Dr. Quarles van Ufford, Commissaris van H. M. de Koningin in Gelderland en de Hoogedelachtbare heer C. G. Matser, Burgemeester van Arnhem.

Vervolgens bieden de organiserende afdelingen Arnhem en Nijmegen de van heinde en ver gekomen inkers een onvergetelijk schouwspel aan: „Het bijenleven van lente tot herfst”, uitgebeeld door een zinnebeeldige koningin en haar hofdames, tekst van Han van Erde du Bois. Na dit genoegelijke spel van dansende bijtjes is de tijd aangebroken om de inwendige mens te versterken; we nemen ons goed verzorgde lunchpakket in ontvangst en zwermen uit naar de herberg „De oude Bijenkorf” waar ons de geurige koffie wacht. Op dit plekje ontmoeten oude kennissen elkaar en halen de herinneringen uit vervlogen dagen nog eens op, nieuwe vriendschap wordt gesloten. Inmiddels wordt de toegang geopend van het tentoonstellingsgebouw, hier wacht ons een schat van bezienswaardigheden op

Boven: De Zaanse buurt in het Openlucht Museum met de herberg „De oude Bijenkorf” Links en beneden: „Vreemde eenden in de bijt”. - De bewoners van Burgers Dierenpark voelen zich in de voor hen natuurlijke omgeving uitstekend thuis.

27 AUGUSTUS
IMKERSDAG '49

ARNHEM ZIJN GASTEN

het gebied van imkersgereedschap, waarvan wij het bestaan niet eens vermoedden.

De paden en lanen in het natuur-reservaat volgende brengen ons naar de aldaar overgebrachte typisch Hollandse verzamelingen, ontruikt aan de tand des tijds en behouden voor ons en ons nageslacht.

Ook het bezoek aan de Bijenstand op de heide van de Imbosch ten Noorden van Arnhem is zeker een kijkje waard. Hier wordt door deskundigen gedemonstreerd hoe wij onze heidevolken behandelen. Deze speciaal voor de buitenlandse gasten geplaatste volken kunnen eveneens bezocht worden door de deelnemers aan de Imkersdag, welke per touringcar zijn gearriveerd.

Voor de belangstellende zal om 3 uur in de Filmzaal een lezing met lichtbeelden gehouden worden door Hans Peschetz, Bijenteeltleraar uit Oostenrijk, over de voor velen nog onbekende „Carnica-bij”.

Er is nog meer... ons programma vermeldt een bezoek aan het Burgers Dierenpark in de directe omgeving, dat alom in de lande zijn bekendheid verworven heeft. In dit park vergeten wij even onze hobby en staan verbaasd over de grote verscheidenheid van dieren, die zich hier in de voor hen natuurlijke omgeving goed thuisvoelen.

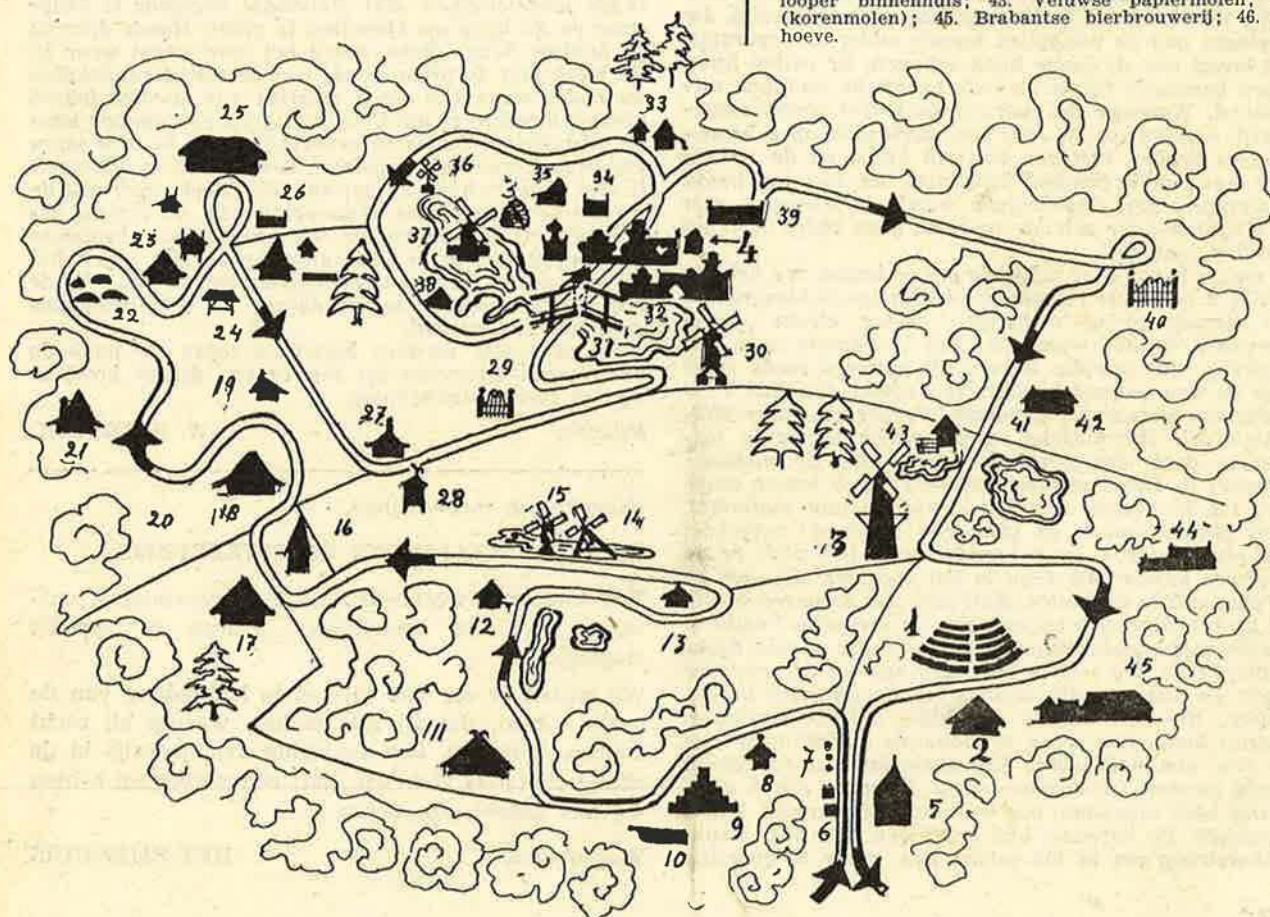
De deelname zal groot zijn, gezien de enorme hoeveelheid aanvragen die bij de heren J. Braakenburg, Verl. Groene-

straat 35 te Nijmegen en S. Anema, Boulevard Heuvelink 122 in Arnhem binnenstromen. Wie zijn aanvraag nog niet heeft verzonden, talmt niet langer maar stort nú f 2.75 om verzekerd te zijn van een goede plaats. Voor hen die geen gebruik willen maken van het goed verzorgde lunchpakket, bestaat de gelegenheid om aan deze bijzondere Imkersdag voor het bedrag van f 1.50 eveneens deel te nemen.

Op de omslag van dit nummer (pag. 3) vindt U een overzichtelijke kaart van Arnhem, waarop de weg staat aangegeven, die U te volgen hebt vanaf station of bushalte naar het terrein van het Openluchtmuseum. Van gemeentewege lopen er uitstekende (en zeer voordelige) bus- sen naar de plaats waar dit jaar de imkersdag wordt gehouden.

VERKLARING VAN ONDERSTAANDE TEKENING

1. Openluchttheater; 2. Filmzaal; 3. Bovenkruier (koren- molen) tentoonstelling van oude imkersgereedschappen; 4. Herberg „De Oude Bijenkorf”; 5. Achterhoekse deurbogen; 6. Grens- en stoep- stenen; 7. Walviskaakbenen; 8. Volendammer vissershut; 9. Plaggenhut; 10. Achterschip van praam; 11. Twents loshoes; 12. Twentse bakspeiker; 13. Vinkenbaan; 14. Tjasker (water- molen); 15. Spinnekop (watermolen); 16. Hoofdtentoonstellings- gebouw; 17. Tentoonstellingsgebouw; 18. Achterhoeks loshoes; 19. Radmakerij; 20. Travolie; 21. Olieslagerij; 22. Kolenbranderij; 23. Veluwe boerderij; 24. Achterhoekse keivloer; 25. Veluwe schaaps- kooi; 26. Achterhoekse boerderij; 27. Boerderij uit Vollenhove; 28. Duiventil; 29. Doolhof; 30. Standerdmolen (koren-molen); 31. Dubbele ophaalbrug; 32. Zaanse buurt; 33. Handwerkersbuurt; 34. Marker scheepswerf; 35. Marker vissershuis; 36. Aanbrenger- tje (watermolen); 37. Paltrok houtzaagmolen; 38. Eendenkooi; 39. Kennemer blekerij; 40. Geneeskruidduin; 41. Grutterij; 42. Hinde- looper binnenhuis; 43. Veluwe papiermolen; 44. Bovenkruier (koren-molen); 45. Brabantse bierbrouwerij; 46. Zuid-Limburgse hoeve.

INGEZONDEN

Mijnheer de Redacteur.

In het „Maandschrift voor Bijenteelt” van Juni 1949 bespreekt de gewezen Redacteur, de heer Joh. A. Joustra, de voor bijenhouders steeds brandende kwestie „Zwermen of niet?” In het kort stipt hij verschillende mogelijkheden en moeilijkheden aan, doch komt niet tot een bruikbare oplossing. Wel geeft hij kleine bijenhouders het advies om te proberen de volken begin Mei zwermrijp te hebben, de voorzwerm dan in een broedkamer met kunstraten of uitgebouwde ramen te zetten en hierboven het afgezwermde volk op de separator te plaatsen.

Dit is een oude bekende en goede methode. Maar het nieuwe eraan is, dat we deze operatie reeds begin Mei moeten toepassen, teneinde op tijd voor de klaverdracht klaar te zijn. Wanneer we in het najaar tijdig beginnen te voeren, wanneer er dan nog voldoende stuifmeel beschikbaar is, wanneer we goed inwinteren en uitwinteren, de bijen in het voorjaar drijfvoer geven, warm inpakken en verzegelde raat loskrabben; kortom alle maatregelen nemen om onze volken vroeg sterk te hebben, dan nog zal het slechts bij uitzondering voorkomen, dat een volk in een kast begin Mei zwermrijp is. Dit geldt in ieder geval voor de Veluwe, waar het voorjaar steeds laat en koud is. Een volk in een kast, dat hier begin Mei doppen aanzet, is een onbruikbare zwermduivel.

Op dit enkele feit strandt reeds de door de heer Joustra aangegeven methode, die eens te proberen is. Het zal begin Juni worden, voor we de oude-moerszwerm kunnen verwachten en wanneer we nu gaan separeren wordt het begin of midden Juli voor de jonge moer aan de leg is en de volken weer verenigd zijn. We zijn dus niet tijdig klaar voor de bloei van blauwbloem linde of witte klaver. Daarom moet ik deze methode afwijzen.

Toch was de heer Joustra m.i. op het goede spoor. We kunnen het volk, dat een sterk volk moet zijn, zelf tijdig delen, ook al is dit volk nog niet zwermrijp. De koningin met de vliegbijen komen onder de separator, het broed met de jonge bijen erboven. Er zullen hier-tegen bezwaren rijzen en toch bevalt de methode uitstekend. Wanneer de operatie half Mei wordt uitgevoerd, kunnen we 20 Juni een sterk volk op 2 broedkamers hebben met één bak vol broed en de tweede bak met een beginnend broednest. En aan het hoofd een jonge moer. Geen enkele zwerm te scheppen, niet te luisteren naar tutende moeren, geen risico met het één-dop systeem.

In wezen bevat deze methode geen nieuws. We hebben alleen 2 oude vertrouwde methodes gecombineerd n.l. het demareren of omhangen (beter klinkt „overhangen”) en het separeren. Het is daarom zeer wel mogelijk, dat talrijke imkers dit systeem reeds sinds jaar en dag toepassen, doch ze hebben dan hun licht onder een korenmaat geplaatst. Verder zullen er misschien vele theoretische en praktische bezwaren loskomen, doch dat verhindert niet, dat de methode effectief is. Eenvoudig en trefzeker. Door iedere amateur toe te passen met een minimum aan materiaal. Kort samengevat is de gang van zaken de volgende: We overwinteren op 2 broedkamers, het volk in de bovenste kamer. We doen in het voorjaar alles om de broedaanzet te prikkelen. Half Mei zijn de paardebloem en de vruchtbomen uitgebloeid, de bovenste kamer is gevuld met broed, stuifmeel en een meer of min dikke honingkrans. We zoeken het raam op met de gemerkte moer en hangen dit midden in de onderste broedkamer, die we daarna afdekken met de separator. Hierop komt dan weer de bovenste broedkamer met de rest van het broed. Eventuele kantramen zonder broed kunnen we wegnemen en daarvoor een 2 of 3-raams blok inhangen, het volk zit dan warmer. Warm inpakken. De bovenste bak krijgt een paar liter dunne suikerstroop om in het tekort aan water te voorzien.

De stuifmeelraten hebben we ook laten hangen, want het volk heeft veel broed te verzorgen en moet redcellen trekken. Het onderste volk wordt in deze drachtloze periode zeer sterk met een dikkere suikerstroop gevoederd. Stuifmeel valt er nog wel te halen en na een maand moet de onderste bak vol broed zijn. Geen van beide bakken zullen zwermen. Na ongeveer 4 weken zal in de bovenste bak de jonge moer aan de leg zijn. Ze wordt dan geknipt en gemerkt. Tevens worden de plankjes of kleedjes van de separator weggenomen. De volgende dag wordt uit de onderste bak de oude moer verwijderd en wordt de separator weggenomen. Nog een week later wordt de onderste bak op moercellen nagezien. Bij een zwermtraag volk wordt er geen of slechts een enkele gevonden. U kunt nu de bovenste bak onderzetten, U kunt er ook nog enige tijd mee wachten, hetgeen wel zo zeker is, met het oog op de jonge moer. De vereniging van de beide volken heeft n.m.l. zeer langzaam plaats, ieder houdt min of meer zijn eigen bak. Daarom spreekt Minderhoud zeer ten rechte van een „schijnkolonie.”

En nu de bezwaren; die zijn er natuurlijk ook. De methode kost veel voedsel, hoofdzakelijk voor de onderste bak. U krijgt daar echter bijen voor terug, 't zijn de haalbijen op de zomerdracht. Dan is het voor de bijen zo vroeg in het jaar een nogal koude geschiedenis, deze verdeling over 2 bakken. De onderste bak kunt U echter helpen door sterk te voeren, de bovenste ontvangt van beneden warmte, zit warm ingepakt en het verdient aanbeveling om blokken te plaatsen. Verder werken we bij voorkeur met dubbelwandige kasten. In het bij uitstek koude voorjaar van 1949 separeerde ik op 14 Mei en 10 Juni waren de jonge moeren aan de leg. Op 20 Juni was voor mij de zwermtijd afgelopen, de laatste van de handelingen waren geschied en de bijen waren naar de lindeboom vervoerd. Wilt U ook nog selectie toepassen, dan is dat tevens mogelijk. Uw allerbeste volk wordt een week eerder gesepareerd. Zijn de andere volken in de bovenbak een dag moerloos, dan krijgen ze één of twee doppen van Uw beste volk toegevoegd, die dus eerder uitlopen en het eerstgeboorte recht bezitten. Toch moet ik U voor deze methode waarschuwen. Het Hollandse voorjaar is bitter guur en de kans op afkoeling is groot. Houdt daarom de bakken liever dicht, tenzij het zeer warm weer is. En werk met de bijen steeds met de meest eenvoudige methode, want Uw lieve diertjes zijn dwars. Iedere nieuwe handgreep, die U toepast geeft een nieuwe kans op mislukking. Dat is de ervaring, die ik in vele jaren experimenteren heb opgedaan. Eenvoud in de bijenteelt is niet alleen schoon en gemakkelijk, doch geeft ook de meeste kans op succes. Wanneer we tot dit inzicht gekomen zijn, dan zullen we ook eens moeten beginnen de bijenliteratuur te vereenvoudigen voor zover het betreft de aangegeven bedrijfsmethoden. Vooral de beginnende amateur wordt daarin tot vele gewaagde experimenten verleid.

En voor alle verdere bezwaren tegen de methode overhangen-separeren op een vroege datum houd ik me ten zeerste aanbevolen.

Nijkerk,

W. BEERNINK.

(Nagekomen mededeling).

SUIKERBESTELLINGEN EN SUIKERPRIJS

Ten einde een vlotte distributie te waarborgen, ontvangen wij de bestellingen gaarne zo spoedig mogelijk.

Wij wijzen er op, dat wij het in het belang van de leden achten, dat zij alle suiker, waarop zij recht hebben, bestellen. Een verlaging van de prijs in de nabije toekomst zien wij niet; een verhoging achten wij niet geheel uitgesloten.

Wageningen.

HET BIJENHUIS

Boekbespreking

Prof. Dr. Enoch Zander. **Studien zur Herkunftsbestimmung bei Waldhonigen.** München 1949, Franz Ehrenwirth Verlag. — 267 blz., 694 fig. en foto's.

Met dit vierde deel heeft Prof. Zander zijn werk „Beiträge zur Herkunftsbestimmung bei Honig” voltooid. De eerste drie delen handelen over de herkomstbepaling van honing aan de hand van het daarin aanwezige stuifmeel. Het vierde deel behandelt de bepaling van de herkomst van die honing, waarbij van het daarin aanwezige stuifmeel geen of slechts een ondergeschikt gebruik kan worden gemaakt. Het woord „Waldhonig” vertalen wij gewoonlijk met „bladhoning.”

Het boek bestaat uit twee afdelingen. De eerste behandelt het bos en zijn drachtbronnen in verleden, heden en toekomst, de tweede het microscopisch onderzoek van bladhoning. Het werk wordt besloten met een hoofdstuk over voorwerpen, die door toedoen van de bijen of van de imker in de honing geraken, doch die voor de vaststelling van de herkomst van geen belang zijn. Het bevat tenslotte een uitvoerige literatuur-lijst en inhoudsopgave.

De eerste hoofdstukken geven een overzicht van het bos als levensgemeenschap en van de drachtmogelijkheden. Hoofdstuk 5 behandelt de herkomst van de „honingdauw.” Het woord honingdauw wordt reeds door zeer oude schrijvers gebruikt voor het suikerhoudend vocht, dat, in het bijzonder des ochtends, als „dauw” op bepaalde gewassen gevonden wordt en waarvan men oudtijds meende dat het des nachts uit de hemel was gevallen.

Honingdauw treedt volgens de schrijver voornamelijk op op eik, esdoorn, linde, iep, kers, acacia, doch vooral op naaldbomen, in het bijzonder op spar, zilverspar en lork en in mindere mate bij de den. (Het boek heeft uiteraard hoofdzakelijk betrekking op midden-europese omstandigheden).

Bij sommige loofbomen bevinden zich aan bladeren en bladstelen nectariën, die, wat hun bouw betreft, met de nectariën in de bloemen overeenkomst vertonen en die soms belangrijke hoeveelheden nectar afscheiden. Andere organen van de opperhuid der planten scheiden geen suikerhoudend vocht af. Soms vloeit wel zoetigheid uit verwondingen, die o.a. door snuitkevers of rupsen kunnen zijn toegebracht.

Als er echter van honingdauw gesproken wordt, laat men bovengenoemde bronnen buiten beschouwing en denkt men aan suikersap, dat de gehele bladoppervlakte bedekt en dat dikwijls van de bladeren op de grond druipt. We zien dikwijls zwarte trottoirs onder de linde! Deze honingdauw van loof- en naaldbomen is een afscheidingsproduct van bepaalde plantenzuigende insecten, voornamelijk blad- en schildluizen. Deze steken hun zuignuit door de opperhuid van de plant en zuigen de sappen op, waarbij het voor hun levensonderhoud en voortplanting voornamelijk gaat om de daarin in kleine hoeveelheden aanwezige eiwitten. Ze moeten dus grote hoeveelheden sappen opnemen, waaruit ze de voor hun stofwisseling nodige bestanddelen gebruiken, terwijl het niet gebruikte met enige kracht weggespoten wordt, waardoor dikwijls grote oppervlakten met suikersecreet worden besproeid. Door de enorme vruchtbaarheid der diertjes kan de productie van grote — voor imkers in Duitsland en elders van doorslaggevende — betekenis zijn.

In de honingdauw en de bladhoning komt uiteraard ook veel stuifmeel voor, dat op de een of andere wijze

op de kleverige bovenkant van de bladeren is geraakt. Voor de bepaling van de herkomst der honing is dit van weinig belang. De betrokken planten zelf immers bloeien reeds lang vóórdat de honingdauw optreedt (uitgezonderd de linde), zodat hun eigen stuifmeel daarin niet voorkomt.

Behalve bepaalde groenwieren leveren vooral de zwammen de eigenlijke kroongetuigen voor de herkomst van bladhoning en honingdauw. Aan groenwieren en zwammen zijn daarom enige hoofdstukken van het boek gewijd. Wat de zwammen betreft zijn het in het bijzonder de sporen, die belangrijk zijn voor de vaststelling van de herkomst van de honing.

Een afzonderlijk hoofdstuk bespreekt de „roetdauwflora”. Roetdauw is honingdauw, die een zeer donkere kleur krijgt door de aanwezigheid van zekere schimmelsoorten, die de honingdauw nodig hebben om zich te ontwikkelen.

In de laatste hoofdstukken geeft de schrijver een bespreking van honingdauwhoning uit verschillende gebieden, waaronder één uit Nederland, die hoofdzakelijk van eik en linde afkomstig was.

De bladhoning brengt de onderzoeker in aanraking met plantengroepen, die zonder speciale kennis en bijzondere hulpmiddelen niet te herkennen zijn. Over bepaalde groepen tast men nog volkomen in het duister. De schrijver erkent dan ook volmondig, dat zijn werk slechts een bescheiden begin is en dat er voor zijn opvolgers nog veel werk over blijft te doen. Zijn boek is in de eerste plaats bestemd voor de vaklieden, die er in verband met de bijzondere omstandigheden wel heel lang op hebben moeten wachten. Ook voor de niet wetenschappelijk gevormde imker echter heeft het grote bekoring, omdat het hem binnenleidt in een gebied, waar bijen- en plantenleven elkaar raken en waarvan in imkerskringen nog maar zeer weinig is doorgedrongen. Het toeval wil, dat we dit boek juist lezen in een periode, waarin ook voor onze bijen de bladhoning van meer betekenis schijnt te zijn dan in andere jaren.

We begroeten dit werk gaarne als een bijdrage tot onze kennis van de bladhoning — speciaal die van de Duitse bosgebieden — en we wensen Prof. Zander geluk met het feit, dat hij zijn grote werk heeft mogen voltooien. G.

ZIJN LINDEN EN IN 'T BIJZONDER ZILVERLINDEN SCHADELIJK VOOR DE BIJEN

In de Schweizerische Bienenzeitung van Februari j.l. wordt, in antwoord op de vraag: „Zijn Linden goede drachtplanten?” o.a. gezegd dat, zodra de bijen uitsluitend op lindedracht vliegen, op de bijenstand zwartzucht en bijensterfte optreden en dat de Zilverlinde bedwelmend op de bijen werkt.

De heer de Roever deelt in zijn boek op bladz. 380 mede, dat speciaal de zilverlinden de bijen **dodelijk bedwelmen**.

In het Maart-nummer van ons Maandschrift van 1948 beveelt de heer Eekman uit Borne de Zilverlinden echter bijzonder aan.

Een en ander gaf mij aanleiding de bovenvermelde vraag te stellen, welke ik gaarne door de heren Rijks-bijenteeltconsulenten en imkers, die ter zake ervaringen hebben opgedaan, beantwoord zou willen zien. De heer Schwieters, die veel met zijn bijen reist, ook naar de Linden, deelde mij mede nimmer van zwartzucht, sterfte of bedwelmeling gemerkt te hebben. Enschede.

A. TE WINKEL.

Grootvruchtige Bramen

Van de minder algemeen gekweekte fruitsoorten verdient o.a. de braam meer aandacht. De vele botanische soorten en hybriden, die zowel in Europa als in N.-Amerika te vinden zijn, lopen, wat eigenschappen betreft, sterk uiteen. Zo varieert de groeiwijze van rechtop tot liggend, de bedoorning van fijn, priemvormig tot sterk, haakvormig. Dat ook smaak en afmeting der vruchten belangrijk kunnen verschillen, weet ieder, die wel eens wilde bramen heeft geplukt. De meeste grootvruchtige bramen, die als handelsproduct worden gekweekt, zijn afkomstig van selecties uit het wild, d.w.z. van bij toeval in het wild ontstane hybriden. In Engeland verzamelde men op deze wijze een tamelijk uitgebreid sortiment en ook in Amerika zijn van oudsher voor de uiteenlopende gebieden aanbevelenswaardige rassen bekend. Noch in Engeland, noch in Amerika is men echter met de ter beschikking staande rassen tevreden en men zoekt er nu meer stelselmatig, o.a. door het maken van opzettelijke kruisingen, naar verbetering.

In ons land kennen wij als handelsbraam eigenlijk alleen de „Himalaya“, die echter verschillende nadelen heeft. Zij is b.v. niet voldoende winterhard en de sterke bedoorning is hinderlijk bij het plukken. Dit ras, dat zou stammen van een W.-Europese soort, *Rubus procerus*, P. J. Muell, werd naar Amerika overgebracht en vond daar langs de Westkust der Verenigde Staten zulke gunstige groeivoorwaarden, dat het er op grote schaal verwilderde! Hetzelfde geldt voor de in ons land vrij veel gekweekte „*Rubus laciniatus*“ (ook genoemd „Parsley leaved“ of „Oregon Evergreen“). Deze braam, die wel als een mutatie van de W. Europese *Rubus vulgaris* Wh. et Nees wordt beschouwd, is beter winterhard, maar even doornig, terwijl de opbrengst bij die van de Himalaya achter blijft. Ook voor ons land is de „ideale braam“ dus nog niet gevonden.

Maar al wint men in het buitenland in de toekomst een verbeterd ras, dan behoeft dit, o.a. met het oog op klimaatsverschillen, nog niet van betekenis te zijn voor Nederlandse omstandigheden en wij doen dan ook het beste om zelf te gaan zoeken. Allereerst zullen wij daarbij de mogelijkheden van onze inheemse bramen beter moeten kennen.

Het Biologisch Station te Wijster wil daarom trachten een collectie wilde vormen met gunstige eigenschappen bijeen te brengen. Voorlopig kan daarbij alleen worden gelet op vormen uit de naaste omgeving, dus uit het midden van Drente. Maar ook in Twente, de Achterhoek en Limburg zullen zeker bramen groeien, die waard zijn om in deze collecties te worden opgenomen. Het is vrij eenvoudig om van een bramenstruik jonge planten te verzamelen. In de loop van Augustus ontwikkelen zich bij de liggende vormen n.l. planten aan het uiteinde van de stengels, terwijl van de rechtop groeiende altijd wel worteluitlopers kunnen worden afgestoken.

Dit artikeltje zou ik daarom willen eindigen met een verzoek. Zouden degenen, die in hun omgeving een werkelijk opvallend goede bramenstruik kennen (d.w.z. met krachtige groei, niet te sterke bedoorning en met smakelijke vruchten van behoorlijke afmeting) hiervan bij gelegenheid een stekje willen opzenden naar Wijster? Wij krijgen dan een overzicht van de mogelijkheden en, wie weet, vinden wij nog eens de „ideale braam“.

Adres: Mej. A. J. ter Pelkwijk
Biologisch Station,
Wijster (Dr.)

Nog eens:

HET VOEDERBAKJE

In het Maart-nummer geeft de heer B. van Bergen een verbetering aan van het bekende voederbakje. Maar er bleef nog steeds één bezwaar over: het bakje was niet geschikt voor **langzame** voeding. Ik meen, hiervoor een oplossing gevonden te hebben. In de beide voerspleten tussen b en c steek ik plankjes, dikte ruim 6 mm, lengte gelijk aan de diepte van het bakje, breedte ca. 6 mm minder dan de breedte van de spleet. Opdrijven kunnen deze plankjes niet, daar ze enigszins klem in de spleet gaan en doordat de dekplaat er op ligt. Er blijft dan voor elke afdeling een voergang open van ca. 6 bij 7 mm. Wanneer dat bij drijfvoeding nog te veel is, en beide afdelingen met suikerwater gevuld zijn, kan een dezer gangen nog toegestopt worden. De beide plankjes reiken tot de bovenrand van c en steken dus ca. 10 mm boven b uit. In deze vrije bovenstrook heb ik een schroefje gedraaid als handvat om de plankjes gemakkelijk uit te kunnen nemen.

Bilthoven.

H. B. Struivig de Groot

Een belangwekkende

Honinganalyse

Dr. Maurizio te Liebefeld-Bern was zo vriendelijk een monster honing te onderzoeken, afkomstig van Jhr. A. M. van Coeverden te Ambt-Delden. De honing had een zeer donkere kleur. Hier volgt een vertaling van de brief van Dr. Maurizio:

Het ons door U gezonden honingmonster was zeer belangwekkend. Aan pollenvormen komen daarin voor: Witte klaver (*Trifolium repens*) met ongeveer 40%, Koolzaad (*Brassica Napus*), Korenbloem (*Centaurea Cyanus*), Vuilboom (*Rhamnus*), Braam (*Rubus*); bovendien bevat het monster 27% wieren en ongeveer 120 zwamsporen op 100 stuifmeelkorrels. Het betreft hier dus een gemengde honing van honigdauw- en nectardracht, waarbij de honigdauw waarschijnlijk overheerst.

Op een groot aandeel van de honigdauw wijst ook het tamelijk hoge gehalte aan windbloeijs-stuifmeel (grassen en zuring). Ook bij ons, evenals in Duitsland, bevatten de honigdauwhoningen steeds een groter deel stuifmeel van windbloeijs. Naar de smaak te oordelen betreft het hier bladhoning, d.w.z. honigdauw, die van loofbomen, zoals eik, linde enz. afkomstig is. Ook bij ons hebben dit jaar de loofbomen belangrijke hoeveelheden honigdauw geleverd, terwijl aan sparren voorlopig zeer weinig honigdauw afgezet werd.

Bijzonder interesseerde ons uw mededeling, dat de berk bij U honingt. Wij hebben dit jaar voor het eerst een sterke honigdauwvorming aan berken waargenomen. Ze worden ook door de bijen bezocht.”

UIT DE JAAGKIEPS

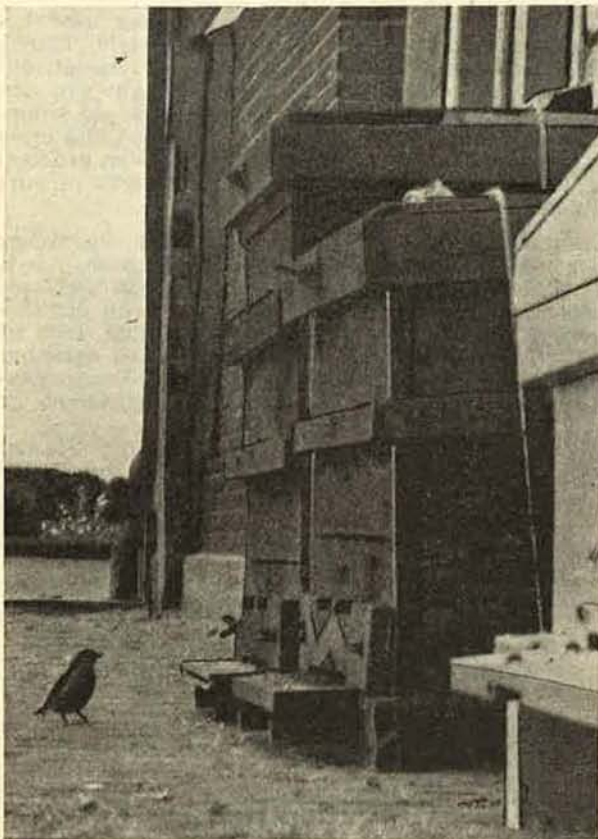
Magh men oock korven koopen uyt ander landen ? Ja/als men weet datse goet/wacker en neerstigh zijn; maer soo't kan geschieden/prijst men de Bien te koopen/daerse opgehouden worden. Clutius 1597.

De kwestie importeren is dus wel oud en na 350 jaar is het antwoord nog niet gevonden: Importeren of selecteren ?

Mijn bijenstand is niet groot; ik zou aan het examen practisch-imker niet kunnen deelnemen. In 1947 had ik gemiddeld 35 kg. honing per volk en het jaar daarop nog een paar kg. meer. Dit jaar, op 11 Juli, heeft geen van mijn acht volken gezwermd. Oppervlakkig bekeken heb ik dus goede bijen: goede haalsters, zeer zwermtraag.

Veel factoren moeten samenwerken om de bijenteelt winstgevend te maken; twee van de voornaamste zijn de bijenweide en het klimaat.

Beide waren de oorzaak van mijn succes in 1947 en '48, het klimaat is de oorzaak, liever de schuld, van het niet-zwermen in dit jaar, want dit is alleen een gevolg van het slechte weer. Dit is algemeen in deze omgeving. Half Juni werden de darren reeds uitgedreven, voordat de moerdommen aangezet waren. Een imker uit Zwolle vertelde mij op 11 Juni, dat 11 van zijn 12 kasten gezwermd hadden en 14 dagen later een collega uit Soest, dat zijn jonge moeren reeds aan de leg waren.

Hierbij een foto van een paar van mijn volken, welke tussen de Friese weiden staan. Deze foto nam ik 22 Juni 1949 's morgens 11 uur. Let U eens op de vlieggaten. Het zouden wel ledige kasten kun-

nen zijn. Juffer Mus houdt ze echter scherp in de gaten: daarnet werd er een dar naar buiten gejaagd en deze was een welkome buit, maar niet alleen darren, ook werkbijen vallen haar ten offer. Zo werden een dar en de werkbij, die hem naar buiten bracht gezamenlijk haar slachtoffer. Het mocht mij niet gelukken de mus op de vliegplank te kijken, waar zij meermalen met een paar collega's de naar buiten komende werkbijen wegving. De huismus wordt niet genoemd als een vijand van onze bijen, maar ik denk dat er heel wat naar de jonge mussen zijn gebracht. Ik schrijf dit toe aan het slechte weer, waardoor de bijen zich niet genoeg verdedigden.

Volgens een bericht in het A.B.J. 1949/4 doen de bijen in Californië dit anders. Een „blue jay” (vermoedelijk familie van onze Vlaamse gaai) streek op een vliegplank neer, maar werd direct door de bijen aangevallen. Hij vloog weg, maar werd door de bijen woedend achtervolgd met het gevolg, dat de vogel weldra ter aarde stortte. De vogel was dood en had een half dozijn angels in zijn kop. Andere dode jay's werden in de nabijheid van de stand gevonden en sindsdien werden deze vogels niet meer gezien.

In Gleanings 1949/5 komen twee artikelen voor over twee eilanden, gelegen in het Erie-meer, dat zich tussen de Canadese provincie Ontario en de N.-Amerikaanse Staat Ohio uitstrekt. Beide landen gebruiken deze eilanden als bevruchtigings-stations.

In Canada worden de koninginnen meestal vanuit de zuidelijke staten der V.S. ingevoerd, in Ontario jaarlijks 30.000. De imkers-verenigingen in Ontario vonden, dat hieraan iets gedaan moest worden, daar zij veel waarde hechten aan in het land zelf gekweekte moeren, die aan het klimaat gewend zijn. Mr. Townsend, provinciaal bijen-consulent en professor in de bijenteelt aan het Landbouwkundig College van Ontario, heeft verscheidene weken in het Zuiden de koninginneteelt bestudeerd; het gevolg is een koninginneteelt-station op het Pelee-eiland in genoemd meer (1945). Een juist afgestudeerde kreeg de leiding. Het doel was, de bijenvolken in Ontario te verbeteren. Er was op het college reeds gedurende jaren getest en geselecteerd en het resultaat kwam naar het eiland om door middel van isolatie de gewenste paring tot stand te brengen.

De eerste jaren waren proefjaren. In 1946 werden reeds 3.000 moeren naar Ontario en enige naar Oost-Canada verzonden. Spoedig kwamen veel bestellingen binnen uit alle delen van Canada, ja uit Rusland, Australië en zelfs uit Madagascar. Ontario had de voorrang en aan de behoefte van deze provincie kon nog niet worden voldaan. In 1947 gingen koninginnen voor onderzoek naar Engeland, Ierland en Holland en in 1948 naar Chili. Door het slechte weer werden in 1947 slechts 2200 moeren gekweekt, in 1948 2500.

Prof. Townsend zegt, dat in de afgelopen jaren de productie moet beschouwd worden als een experiment, we hebben ons geconcentreerd om betere rassen te kweken en betere methoden uit te vinden. In 1949 hoopt men 5.000 koninginnen te telen.

Het Pelee-eiland werd gekozen, omdat het 9 mijl uit de kust ligt, verder dan de meeste bijen vliegen. De teelt-volken zijn afkomstig van twee Italiaanse rassen van hoge productie en men wil zeker zijn, dat geen paring met ongewenste darren plaats vindt; het eiland is dan ook verboden terrein (out of bounds) voor alle andere bijen.

Het eiland, waarop de klaver voor een natuurlijk voedsel voor de bijen zorgt, heeft goede verbinding per boot en vliegmachine met het vasteland.

Ten zuiden van Pelee-eiland ligt Kelley's eiland, waarop bijenhouders van Ohio hun oog lieten vallen als bevruchtungs-station. Gedacht wordt aan een samenwerking tussen beide eilanden. In 1948 werden 1292 koninginnen geteeld, waarvan 1072 afgezonden werden voor proefnemingen. Men hoopt in dit jaar 2500 moeren te telen. Aan elke medewerkende bijenhouder zullen niet minder dan 25 koninginnen voor vergelijkende proeven worden afgegeven. Alleen imkers met meer dan 50 volken komen in aanmerking. Zij zijn verplicht aantekeningen van de volken te houden. De afgelegen ligging van het eiland zou de ongewone mogelijkheid bieden van practisch 100% gecontroleerde paring.

In de Beeworld 1949/5 komt een verslag voor over de bijenteelt in Spanje. Dit is een vertaling van een in de Apiculture d'Italia verschenen artikel. De bijenteelt in Spanje is zeer geïsoleerd, het belang ervan niet erkend, of liever het belang, dat deze zou kunnen hebben, indien zij goed georganiseerd was. Er is nu een imkers-vereniging gesticht. Men schat, dat, als de vele bijenstallen gemoderniseerd zullen zijn, de opbrengst van 6 tot ongeveer 14 miljoen kg kan stijgen. De huidige toestand is niet in overeenstemming met de mogelijkheden van het klimaat en de bijenweide. De meeste imkers zijn amateurs, er zijn slechts weinig bijenhouders met meer dan 100 volken; 70% van de volken zitten nog in vaste bouw. Indien het reizen met de bijen goed zou worden georganiseerd, zou dit 120.000.000 (?) kg honing en 4.000.000 kg was opleveren. Er wordt overwogen een imkers-school op te richten.

In Czecho-Slowakije moet, volgens het 5-jarenplan, de honingopbrengst in 5 jaar verdrievoudigd worden. Na afloop van deze termijn zullen er 2.000.000 bijenvolken gehouden moeten worden. In Bohemen zal een „mede“-fabriek gesticht worden (Scott. Beekeeper 1949/5).

In Amerika wordt veel waarde gehecht aan het uiterlijk van de honing: deze moet zo licht en helder mogelijk zijn. In Modern Beekeeping 1949/3 komt een artikel voor over de helderheid van de honing. Hieruit het volgende: Elke vermindering van de zuiverheid wordt veroorzaakt door microscopisch kleine lichaampjes (meestal was), die bij het slingeren en bewerken van de honing hierin komen. Een licht wolkje in de honing is geen goede eigenschap, zoals doorgaans beweerd wordt.

Volgens Dr. Beck (een geneesheer uit de V.S., die veel over honing heeft geschreven) zou de zuiverste honing gewonnen worden, indien men de raten kneusde en de honing hieruit liet lekken. Wanneer

deze honing gedurende 2 of 3 dagen in een warm vertrek (90° Fahrenheit) wordt gehouden, zal de honing zo helder zijn, dat een haar gezien kan worden, wanneer deze achter een pounds-pot honing wordt gehouden.

Het gebruiken van een warm ontzegelmes is van nadelige invloed op de helderheid van de honing.

Het schijnt dat sterke beweging van de honing deze troebel maakt. Hierom zijn de ontzegelmachines nadelig.

Luchtbelletjes worden gelaakt, maar volgens schrijver ten onrechte. Hij nam een proef met een heldere honing en bewerkte deze met een eiklopper tot de honing wit was. Na meerdere dagen op een warme plaats gestaan te hebben, was het monster, behalve een laag schuim bovenop, weer helder als te voren. Als we weten, welke eisen de Amerikaan aan zijn honing stelt, kunnen we bijgaande tekening, overgenomen uit Gleanings, beter begrijpen.

Een bijenhouder, die kasten ziet van zijn buurman, die zover is, dat de honing direct uit de kasten door een kraan in de potten loopt, maakt de opmerking: Zij zullen nog heel wat moeten leren over gezuiverde honing!

Een paar korte berichten:

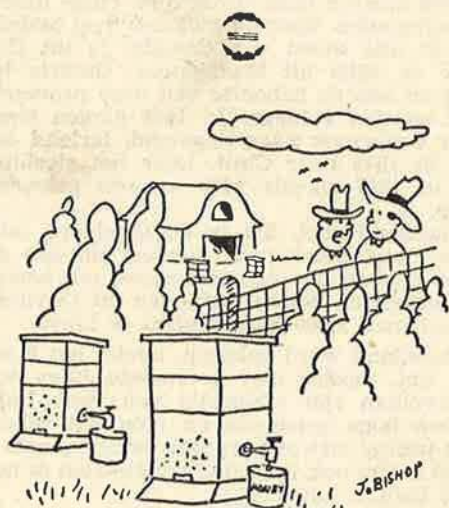
B.B.J. 1949 12/5: E. L. B. James deelt hierin mede, dat Mackensen van 710 larven, afkomstig van een onbevruchte koningin, 6 moeren kweekte, dat is 0.85%, d.w.z. dat er kans bestaat, dat van elke 100 moerloos geworden volken er één een koningin kan telen uit de eitjes van een eierleggende werkbij.

B.B.J. 19/5. Krantenknipsel. Havenarbeiders te Auckland, werkend in een schip suiker, hebben om een vergoeding gevraagd voor de overlast, bij het lossen ondervonden door bijen. De eis werd niet ingewilligd.

Beeworld 1949/5. Hierin wordt de vraag over het verplaatsen van eitjes nog eens opgehaald, hierbij blijkt dat Daniel Wildman reeds in 1801 meldt, dat de eerste Mr. Wildman, die een koningin aan een draad vastlegde, eitjes vond in cellen, die de koningin niet kon bereiken. Hij heeft ook gezien, dat bijen eitjes wegnamen en in cellen plaatsten. (Van genoemde Wildman is een Frans werkje van 1774 in onze bibliotheek).

Australasian B.K. 1949/3. Een medische eigenschap van honing. Het is bewezen, dat bij mensen, die te rijkelijk aspirine ingenomen hebben, de stollende eigenschap van het bloed minder wordt en dat tengevolge daarvan, indien zij gewond worden, zelfs bij het trekken van tanden, hevige bloedingen optreden. Honing, welke een waardevolle bloedstollende werking heeft, is in staat dit gebrek te herstellen.

Jékavé.

„I think our neighbor's got a lot to learn about strained honey.”

Hier, op deze plaats, hadden de bijen, evenals overal waar men ze neerzet, een geheel nieuwe betekenis gegeven aan de bloemen, de stilte, de zachte lucht, de zonnestralen. Hier zag men als het ware het zomerfeest in zijn hoogste voltooiing. Hier rustte men uit aan het schitterend kruispunt, waar luchtwegen samenvloeën en uiteengaan, de luchtwegen waarlangs alle geuren van het land, bewegelijk en als hoorbaar, kwamen aangetreden van de dageraad tot aan de avondschemering.

Hier kon men horen de gelukkige en zichtbaar geworden ziel, de intelligente en muzikale stem, het brandpunt van de vrolijkheid der schone uren van de tuin.....

MAURICE MAETERLINCK

FEEST IN MAART

Ja, lieve lezer, ik ben weer stout geweest.

Verleden jaar heb ik een relaas geschreven van on-deugende dingen, die ik pleeg te doen. „Foel, foel”, vermaande de vereerde hoofdredacteur in een naschrift, „er zijn nu eenmaal normen, en als je je daaraan niet houden wilt, moet je 't zelf maar weten.” Om dezelfde reden als de vorige maal kom ik weer met een stoutigheid voor de dag: omdat ik meen, daarmee betere resultaten te hebben, resp. ongelukken te vermijden, die de „klassieke” methode meebrengt. Tevens meen ik daarmee niet een oplossing te geven aan — doch een weg aan te geven ter vermindering van het probleem, hoe men voeren kan zonder dat de bieken gaan vliegen.

Mijn afdeling zond mij de suiker ter distributie aan de plaatselijke leden. Door omstandigheden bleef dat even in de pen en toen ik dit meldde, kreeg ik het verzoek om vlug te distribueren: de bijen waren er immers „na aan toe”. Ik was over deze mededeling ietwat verwonderd: mijn negen volken dartelden frank en vrolijk en glimmden voor de kasten, zodra er een zonnetje warm genoeg scheen. Ik keek ze na: doch mijn volkomen ketters ingewinterde volken zaten nog op flinke plakken voer van de 6 of 7 kilo, die ze in het najaar kregen.

Toen kwamen 28 en 29 Maart. 28: een heerlijke zonnige dag. De bijen vlogen dat het een lust was en puurden in de enkele bloeiende katjes van mijn wilgenstruiken (één struik per kast), die de week tevoren helaas volkomen kaal gestormd waren. De zon scheen, de bijen vlogen en de suiker stond op de zolder. Waarom geen voorjaarsfeestje aan te richten? M'n gieter van 6 liter 2/3 gevuld met suiker, daarna volgegoten met warm water. Een van mijn voerbakken (van dezelfde oppervlakte als een broedkamer), die 8 liter „hebben” kan, gevuld met dit stroopje, de drijfplank met gaten er op, opgesteld op een lekker zonnig plekje in de luwte, een meter of tien van de kasten. Het was half twaalf. Ik nam een theelepeltje honing en smeerde dit op de bovenrand van de voerbak en op de drijfplank. Ik nam een tweede theelepeltje honing en wat rietjes en dunne takjes van een vinger lang. De warme dag duurde nog te kort om te riskeren, dat de bijen de voerbak niet tijdig zouden vinden. Hij stond in de andere richting als de wilgenstruiken. Ik haalde een strootje over de honing en hield het voor de „neus” van twee of drie bijen, die

het vlieggat van kast 1 verlieten. Daarna van kast 2. Of ze er op kropen! Een tweede strootje voor kast 3 en 4. Deze gezelschappen op de drijfplank. Zo van elke kast een paar bijen. Toen ik, om half vier, even tijd had om te gaan kijken, was de voerbak leeg, in een wolk van bijen, terwijl er tientallen zaten te poetsen en te stertselen. Het lied van de arbeid zoemde en zong dat 't een lust was.

29 Maart. Weer zo'n prachtig dag. Weer feest. De bak weer leeg, in 'n paar uur tijd. Van roverij geen spoor. Of de bijen uit de buurt niet meefeesten? Ik weet het niet. Binnen een straal van 500 meter staan er maar een paar kasten. En 't is hun gegund. Het was immers lentefeest. En nodig hadden de mijne het niet.

30 Maart. Gure morgen. En ondanks de 2½ pond voer, die de families gemiddeld binnensleepten, was er geen bijtje te zien. 's Middags kwam de zon door en was er druk bezoek op de plaats, waar de voerbak gestaan had.

Ik geef mij terdege rekenschap, dat dit geen oplossing is van het voedervraagstuk in een tijd, waarin geen vliegdagen voorkomen. Van de andere kant heb ik niet veel sympathie of medelijden met bijenbeulen, bij wie een „voedervraagstuk” zich voordoet. Inderdaad kan het voorkomen, dat een enkel volk leeg wordt. Dat is gemakkelijk te voelen. Dit krijgt dan een raam uit een volk, dat er warmpjes in zit. Ik heb bovendien een honingkamer in reserve gehouden met 10 ramen, die de moeite van het slingeren niet erg loonden. Gelukkig zijn deze niet versuikerd.

Dat heidehoning roer zou veroorzaken, is een van de vele gangbare fabeltjes. Roer wordt veroorzaakt door de bijenhouder, niet door welke honing ook. In de eerste drie jaren van mijn imkerij had ik verschillende roergevallen. Daarna nimmer meer. Noch moereloosheid, noch een enkel dood volk, behalve in 1946-1947, toen ik in het buitenland was en niet kon inwinteren. Ondanks de „normen”.

Ik wil nog even vermelden, dat het bijencommentaar, dat ik aan mijn vele correspondenten beloofde na mijn stoute artikel van verleden jaar, naar ik hoop, niet al te lang op zich zal laten wachten. Een paar dagen vacantie! Sommigen schreven mij opnieuw, weshalve deze mededeling.

Hoofddorp.

Jhr. T. W. M. van Grotenhuis van Onstein

Vragenrubriek

(Vragen en antwoorden te zenden aan de heer G. J. Lankkamp te Bathmen)

Vraag 77: Wij hebben 80 volken in verenigingsverband op het koolzaad gehad. Nu is gebleken, dat zeer goede volken bijna geen bijen meer over hadden en geen honing, en dat slechte volken helemaal vol waren. Wat kan hiervan de oorzaak zijn? Alle kasten stonden op één rij, Oost-West. De goede volken stonden Oost, de slechte West.

H. B. te E.

Vraag 78: Ik vond op 17 Mei geen moerdoppen. 23 Mei een voorzwerm; twee trossen, een kleine en een grote. Samen geschept in natte kieps. 's Avonds in kast gestort.

a. Wat moet ik doen om 't afgezwermde volk het verdere zwer-

men te beletten?

b. Moet ik dit volk voeren?

c. Wat moet ik doen om de zwerm in de kast het zwermen te beletten? (Deze ga ik na 3 dagen voeren.)

d. Zijn er nu 2 moeren in de kast?

e. Doet het intredende gure weer nu zijn invloed gelden op het aanzetten van doppen?

J. S. te A.

Vraag 79: Als een koningin en een dar uit hetzelfde broednest paren, heeft dan inteelt plaats? Zo'n dar paart met zijn halfzuster. Zal degeneratie hiervan het gevolg zijn?

J. G. M. te S.

Vraag 80: Ik heb 3 korfvolken. Op 8 Mei vond ik op enige afstand een dode koningin. Alle 3 volken hadden

darrenbroed, één had moerdoppen. Uit het laatste was waarschijnlijk de moer afkomstig. Komt dat volk vanzelf weer in orde? J. H. te L.

Vraag 81: Tussen mijn korf en de asbestplaat waarop deze staat en in de onderste randen van de korf zitten kleine, witte wormpjes. Ik ben bang, dat deze in de raat komen. Is hier iets aan te doen?

H. K. te B.H.

Vraag 82: Ik heb 2 volken in ronden korven en 2 in boogkorven. Ik wil deze overbrengen in kasten. Wat is hiervoor de beste tijd en op welke wijze kan ik dit het beste doen?

G. J. te A.

Vraag 83: Mijn bijen hebben op het koolzaad heel goed honing gehaald. Nu heb ik ze naar de zaadkool gebracht (gewone witte kool). Hierop doen ze het zeer slecht.

Geeft deze plant geen honing? Was de temperatuur te laag?

J. J. R. te O.B.

Vraag 84: Op 22 Juni deed ik de eerste nazwerm van een korfvolk in een nieuwe korf. De zwerm heeft op 2 plaatsen zeer onregelmatig raat aangezet. (In de korf bracht ik 3 houtjes aan om de bijen houvast en bouwrichting te geven, hiervan werd slechts gedeeltelijk gebruik gemaakt). Het meest typerende is, dat er wel was wordt geproduceerd, doch alles ligt aan schubbetjes onder de korf. Een schoteltje, dat de eerste dagen bij het voeren dienst deed, lag bijna vol. De korf is nogal ruim in de kop en het volk niet overmatig groot. Wat kan de oorzaak zijn?

W. G. J. O. te B.

Bijensteken en reumatiek (vraag 67).

Antwoord 1.

De heer R. H. B. Andrea te Assen heeft zich tegen gewrichtsrheumatiek duizenden bijensteken laten toedienen en „met haast ongelofelijk succes“. Als er imkers zijn, die wel reumatisch zijn, zijn ze of ongevoelig voor het geneesmiddel of ze gaan zo goed met de bijen om, dat ze niet genoeg gestoken worden.

Antwoord 2.

Bijensteken helpen tegen reumatiek, maar niet tegen alle soorten. Gevallen van genezing bekend. Het steken op de pijnlijke plaatsen is (op doktersadvies) aan te raden.

N. van Vliet, Kamerik.

Wegvliegen van zwermen (vraag 69).

Antwoord 1.

In theorie wordt met z.g. aantrekkende vloeistoffen een groter succes geogst dan in de praktijk. Kunstzwermen maken is veiliger.

N. van Vliet, Kamerik.

Gecarbolineerde binnenbakken (vraag 70).

Antwoord 1.

De gecarbolineerde delen met blanke of copallak bestrijken. Als de kasten buiten goed in de verf zitten, is carbolineum aan de binnenzijde eerder slecht dan goed. Het hout blijft beter als het kan uitwasemen.

N. van Vliet, Kamerik.

Antwoord 2.

Hier is geen sprake van carbolineum op de binnenzijde van de kasten maar op de binnenbakken.

Carbolineum of verf op de binnenbakken heeft geen enkel nut. De scherpe lucht van carbolineum verdwijnt eerst na jaren. Adviseer deze bakken op te ruimen.

Red.

Het suikerwerkfabriekje (vraag 71).

Antwoord 1.

Het „suikerbeestje“ zal uw bijen wel niet zo gauw kapot maken, dat valt wel wat mee. Moedwillige schade aan goederen van anderen is nog altijd strafbaar. Blaffende suikerbeestjes bijten niet.

N. van Vliet, Kamerik.

Antwoord 2.

Men mag geen schade toebrengen aan andermans eigendommen. Maar de imker mag door middel van zijn bijen een ander geen overlast aandoen. Is er niet te praten met de fabrikant dat hij zijn ramen voorziet van gaas met een maaswijdte van dat van reisramen?

Red.

Antwoord 3.

Het dreigement van de eigenaar van het in aanbouw zijnde suikerwerkfabriekje vindt, naar ik mag veronderstellen, zijn oorzaak in de mogelijkheid dat hij een bijeninvasie zal krijgen, zodra hij zijn zoetigheden zal gaan produceren. Die mogelijkheid is niet ongegrond.

Het komt misschien omdat ik geen jurist ben, dat ik de voorkeur geef aan een oplossing van het probleem zonder een gerechtelijke bemoeiing, met alle respect overigens voor de antwoorden, die wellicht van onze imkerende Meesters in de Rechten op Uw uitnodiging niet zullen uitblijven.

M.i. moet de imker in de eerste plaats de eigenaar van de suiker-

werkfabriek-in-aanbouw onder het oog brengen, dat het onmenselijk is zijn bijen te doden. Als deze heer prijs stelt op een hygiënische behandeling van zijn producten (Warrenwet), dan zal hij niet alleen willen meewerken om de bijen, doch ook andere insecten zoals vliegen, wespen etc. verre daarvan te houden. Om verontreiniging te voorkomen dient eigenaar deur en eventuele vensters van gaas te voorzien en voorts alle kieren en spleten te dichten. Dat zou dus in het „welbegrepen eigenbelang“ van suikerwerkfabrikant zijn. Als de imker hem daarbij dan tevens behulpzaam wil zijn, dan geloof ik stellig, dat de snode plannen niet ten uitvoer gebracht zullen worden.

Lukt dit niet, dan is er m.i. maar één weg, n.l. de bijen te verhuizen. Er zijn mij enkele soortgelijke gevallen bekend, die naar genoegen van beide partijen op bovengenoemde wijze zijn opgelost en waarom zou dat ook hier niet kunnen?

Joh. van Aggele, Hilversum.

Afdelingsberichten

Andijk

De afdeling Andijk deelt mede, dat haar toegewijde Secretaris-Penningmeester, de heer

H. VAN DER LEEK

door een ernstig verkeersongeval het leven heeft verloren.

„De dood wenkt ieder uur.“

Bilthoven

De derde openluchtbijeenkomst, werd bezocht door 30 imkers uit verschillende afdelingen.

De heer Meijer uit Babberich behandelde het onderwerp: Het win-

nen van heideraathoning, waar, hoe en wanneer.”

De uiteenzettingen van deze ervaren imker werden met belangstelling gevolgd. Wij weten nu waar Abraham de mosterd haalt, m.a.w. hoe Meijer het klaarspeelt, blanke raathoning te winnen; of wij het nu ook voor elkaar brengen is een andere kwestie.

Een heerlijke onweersbui, stuurde het programma in de war. De inspectie van de bijenvolken werd uitgesteld tot een volgende keer. In Augustus organiseren we een 4e bijeenkomst met o.a. demonstratie van een plastic broodstof, vertoning van een kleurenfilm over de bijenteelt in Schotland, met prachtige heidelandschappen.

Bijzonderheden per convocatie.

Officiële mededelingen

COMMISSIE HONINGHANDEL

De Commissie heeft op 4 Juli haar eerste vergadering gehouden en na langdurige bespreking enkele harer leden opgedragen, haar over bepaalde onderwerpen nader te rapporteren. Deze rapporten komen aan de orde op de voltallige vergadering van 30 Juli.

CURSUSSEN, LEZINGEN EN PRACTISCHE LESSEN 1948/49

Rekening en verantwoording, verslagen en statistiekformulieren dienen uiterlijk 31 Augustus in het bezit van het algemeen secretariaat, Bijenhuis, Wageningen te zijn. Formulieren zijn aldaar verkrijgbaar.

Als de stukken niet tijdig binnen zijn, moet worden aangenomen dat het onderwijs niet heeft plaats gevonden. Dit geldt ook voor cursus-

sen, welke nog niet geheel geïndigd zijn.

Afrekening volgt, zodra de rijks-subsidie ontvangen is.

Inhoud:

Nederlandse Imkers neemt deel aan congres of imkersdag	117
De Congres-Voordrachten	119
Maurice Maeterlinck	119
Deze maand op de Bijenstal	120
Het probleem	121
Overwinteringsproblemen en Voorjaarsbehandeling	122
Zó ontvangt Arnhem zijn gasten	125
Ingezonden	126
Boekbespreking	127
Grootvruchtige bramen	128
Uit de Jaagkieps	129
Feest in Maart	131
Vragenrubriek	131
Afdelingsberichten	132
Officiële mededelingen	132

PRIJS DER ADVERTENTIES

Per 1/1 pagina f 150.— Per 1/4 pagina f 25.—
 Per 1/2 pagina f 80.— Per 1/16 pagina f 15.—
 Per 1/8 pagina f 45.—

Speurbijten worden alleen bij vooruitbetaling opgenomen. Zij kosten f 1.50 per 20 woorden; elke 4 woorden meer 30 cent. Gewone advertenties betaalbaar na ontvangst van nota. Advertenties, die niet vóór de 20e der maand in ons bezit zijn, kunnen niet meer worden opgenomen. Ze worden ook niet automatisch in het volgende nummer geplaatst.

W. J. HARTSTRA, JUBREGA (Fr.) - Giro 489285
 Magazijn v. Imkersartikelen - Bienenstand Hartelust.
 Wij kunnen U direct uit voorraad leveren: Aluminium Datherpen, prima f 5.75; ruime biengkappen (paardehaarvizier) f 2.50. Idem (zwart vizier) f 1.75; paardehaarvizier 35 x 50 cm f 1.25; zwarte vizieren 40 c.; Honingbussen inh. 1 1/2 kg f 1.25; Box lederen handschoenen f 8.—; Schroefdooppen op 1 ponds flacons per 100 f 3.50; Afstandsblikjes per 100 f 1.90; Vaseline per kg f 1.25; Kartoninlagen per 100 f 1.—; Bijenvegers f 1.50; Kaasdoek breed 1 m a f 1.40 per m. idem breed 1.50 m a f 2.— per m; Honingflacons 1 pond compleet per 100 f 14.—. Prima bijenvolken in boogkorven en kasten. Vraagt prijsopgave.

Wij kopen:
RAAT-, SLINGER- EN PERSHONING
 Emballage beschikbaar.
 In- en verkoop van ruwe- en zuivere bijenwas.
 Voorradig: Kunstraat, Bijenvolken en -zwermen en jonge Koninginnen.
DE GELDERSCH E BIENSTAND „ARKADIA”
 TELEFOON 827 - LOCHEM

„HET LEVEN DER BIJEN”

door MAURICE MAETERLINCK

Bestellingen op de nieuwe uitgave, die ongeveer f 4.50 zal kosten, worden nu reeds aangenomen door

HET BIJENHUIS - WAGENINGEN

H. T. VAN DAM

JUBREGA (Fr.)

BIENPARK

Magazijn van Imkersartikelen

Tel. 103 Hoornsterzwaag

Postgiro no. 217250

Wij leveren alles op het gebied der bijenteelt tegen de laagste prijzen!

Ruime voorraad honingbussen, 25 kg inh., inh. en uitwendig geel conservenlak f 2.50; 5 kg inhoud f 0.80; 2 1/2 kg inh. f 0.60.

Honingflacons inh. 1/2 kg, met metalen deksels en cartoninh. per 100 f 15.—; idem 1/4 kg inhoud, per 100 f 12.—.

Zendt ons Uw was ter verwerking tot kunstraat. Zuivere was tot kunstraat f 1.— werkloon per kg br.k.m. Zeer dun f 1.50 per kg h.k. maat. Men is vol lof over onze prachtige mooie kunstraat.

Voor andere artikelen zie speciale prijslijst in Februari-nummer, of vraag; onze mooie rijk geïllustreerde prijscurant welke op aanvraag gaarne wordt toegezonden.

N.V. Bijenstand „Mellona”

V/H J. DE MEZA SANTPOORT

Telefoon 8225—K 2560

Grootste bijenpark en fabriek van bijenwoningen in Nederland

LEVERT alles, wat U nodig hebt op het gebied der bijenteelt.

Ruime sortering emballage en verpakkingsmateriaal.

Zwermen - Koninginnen

Ons MELLONA-nieuws houdt U steeds op de hoogte van onze speciale aanbiedingen.

Nieuwe Ontdekkingen

Nieuwe ontdekkingen op bijengebied kunt U zelf doen. Zo ontdekt U vaak imkersartikelen in een meer praktische uitvoering, wanneer U bij de Koershof bestelt. Enkele van die verrassende ontdekkingen zijn:

Koershof Voederbakje voor snel- en drijfvoeren, geen verdrinkende bijen, inhoud ca. 3 liter f 3.50

Vlieggatvoedertoestel syst. Boardman, eenvoudig en praktisch f 1.50

Bijendichte stroopgieter, met klep op vulopening en tuit, fraaie uitvoering f 10.75

„Hive tool”, de Amerikaanse steekschraapbeitel f 3.30

„Billy” de beroker die alles brandt en steeds bedrijfsklaar is f 9.75

er een goede honingslinger met frictie-aandrijving voor 3 broedkamerramen of 6 honingkamerramen, bronzen snijkraan, solide en goed uitgevoerd f 89.—

Zelfde uitvoering met stevig onderstel f 96.—

BIENSTAND DIEPENVEEN

DE KOERSHOF
 Telef. 337 K 6709; Giro 56505

CARNIKA BIENSTAND STAM H. PESCHETZ

Raad en Daad

het oogsten van heidehoning stelt hoge eisen aan uw slinger

Als U 2 of 3 volken hebt, is het van weinig betekenis, dat U 10 procent minder honing uit uw raten haalt. Als U 10 volken hebt, is het reeds de opbrengst van een heel volk, die U verspeelt. De onverwoestbare Standaard-slinger met wormwielaandrijving slingert der honing met kracht uit de raten. Door de meerdere opbrengst betaalt deze zichzelf. De slinger is

uit voorraad leverbaar. (De bestellingen op de 2 raams slinger met V-snaar-aandrijving worden in volgorde van binnenkomen uitgevoerd).

3-raams Standaard-slinger, geruisloze wormwielaandrijving f 132.50
2-raams slinger, V-snaar-aandrijving f 42.50

benodigdheden voor de honingooft

Bijenveger, groot model f 1.35
Carbol, per flesje f 0.35
Dathapijp, rood en geel koper, houten mantel f 6.75
Ontzegelvork, blank gelakt houten handvat f 4.75

Kolbtoestel, verlaagde prijs f 14.75
Kaasdoek, 75 x 75 cm, per stuk f 0.70
Honingzeef, zwaar vertind, fijne koperen zeeplaat f 5.50
Salpeterlapjes, 12 stuks f 0.20

onberispelijk verpakkingsmateriaal voor uw honing

Pondsflacon met goudgeel conservengelakt schroefdeksel, met karton- en perkament-inlage, per 100 f 15.—
Halfpondsflacon als boven, doch met blanke schroefdeksel, per 100 f 13.50
Monsterflacons, ½ ons, met conservengelakt schroefdeksel, per 100 f 7.—
5 ponds honingemmertje, binnen en buiten goudgeel conservengelakt, hengel aan draagband, oversluitend deksel, per stuk f 0.60

10 ponds honingemmertje, uitvoering als 5-ponds f 0.80
25 ponds honingemmer, van buiten blank, van binnen goudgeel conservengelakt, aangesoldeerd hengel, oversluitend deksel f 1.20
50 ponds honingemmer, van buiten blank, van binnen goudgeel conservengelakt, 2 handvatten, bodem versterkt met stevige ijzeren hoepel, oversluitend deksel f 2.—

een goede inwintering is het meesterstuk van de imker

Sterke volken, voldoende voer, warm en droog, dat zijn de 4 grondregels. Voor warme en droge bedekking is de stromat nog steeds het beste. U kunt deze krijgen, gevat in een solied houten raam van 4 cm dik, afwerking met pitriet, simplexmaat, bijenruimte tussen de raampjes, zodat de bijen in de winter het contact met het voer niet verliezen. Deze stromat bevelen wij aan voor permanente bedekking. U kunt er desgewenst een viltten kleedje onder leggen. De stromat is ook verkrijgbaar zonder raam, afwerking met pitriet, simplexmaat. Beide soorten zijn bovendien leverbaar met spongat.

metalen huls en houten spon. U bent dan meteen van de voederzorgen af, want in het spongat past het metalen voederbakje van de voederballon, die sterk in prijs verlaagd is.

Stromat in houten raam, met spongat, huls en spon f 3.25
Idem zonder spongat f 2.35
Stromat zonder raam, met spongat, huls en spon f 2.25
Idem zonder spongat f 1.35
Voederballon, 1 liter, compleet met bordje f 0.80
Dekkleeftje van vilt, simplexmaat f 0.50

hoe bestrijdt u de wasmot?

In de eerste plaats, door uw ramen, voor U ze opbergt, te zwavelen. Verpak ze daarna ieder afzonderlijk in een courant. Hang ze in de lege bakken en sluit die muizendicht af met reisramen of koninginroosters. En bewaar ze droog.

Snijdt uw oude raten uit en stuur ze met uw wasafval zo spoedig mogelijk naar het Bijenhuis. In verband met de verlaagde kunstraatprijs betalen wij voor ruwe raat f 1.— per kg.
Zwavelapjes, pakje van 12 stuks f 0.20.

en ten slotte: de honing-afzet

Wij kopen, uitsluitend van leden, in beperkte hoeveelheden, uw slingerhoning, mits deze van prima kwaliteit is. Wij betalen U de normale groothandelsprijs. Wij willen echter geen winst op uw honing maken. In verband met de onzekere toestand mag U in geen geval op een nabetaling rekenen en wij

nemen daarvoor ook niet de minste verplichting op ons, doch als er, na aftrek van alle kosten, een batig saldo overblijft, komt dat aan de leveranciers ten goede. Echter een goede raad tot besluit: iedere imker verkope zelf zoveel mogelijk honing; iedere imker: honingpropagandist!

het bijenhuis met raad en daad voor onze bijenteelt paraat
UW BIJENHUIS - WAGENINGEN

GIRO 1171 telefoon 2863